Ը. ՏԱՐԻ 2097 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ԱՐԱՑ 1383—Հ. Տ. 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1891—Ն. Տ. 23 ՅՈՒՆԻՍԻ 1891—ՀԻՃՐ. 12 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1308 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԻ ԵՒ ԽՆԴԻՐ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه اده غلطه اده نورادونکیان خانده آره‌وك

غزتهسی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ էջ	16ն
Կէս էջեր	8ռ
Քառորդ էջեր	4ռ
Տասնորդ էջեր	2ռ
Հարիւրորդ էջեր	1ռ
Օտար երկրների տարեկան գրանցում	5ռ
» » վեցամեայ »	2ռ

Դուրս գրուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութիւնս գրուած նամակ կամ գրութիւն ետ լրագրի

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔ
ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ

Ո՞վ կ'ըսէ թէ Ֆրանսացիք պատերազմասէր են։ Ժողովուրդ մը որ խաղաղութեան մէջ և չափաւորապէս յաջող տարւոյ մը մէջ առնուազն երկու միլիառ ֆրանք կ'աւելցնէ իւր արդէն դիւրեալ խնայութեանց դումարին վրայ, այսպիսի ժողովուրդ մը դիւրաւ չի կրնար յանձնառու լինել պատերազմի վտանգաց, ՀԱՍՍՈՒՑ, անստուգութեանց ու տակնիվրայութեանց։

1890 տարւոյն մէջ հունձքերը չափաւորապէս լաւ էին Ֆրանսայի մէջ, յանուն քաղաքակրթութեան պատերազմ չեղաւ հեռաւոր կամ մօտաւոր զաղթականութեանց մէջ, ազգային անապարձութեան գոհացում տալու համար յանդուգն և յախուռն շահադիտութիւնը չգործուեցաւ, և տնտեսագէտք կը հաշուեն թէ 1890 տարւոյն մէջ երկու միլիառ ֆրանքէն պակաս պէտք չէ լինի խնայեալ գումարը զոր Ֆրանսացի աշխատասէր և խնայասէր պատուական ժողովուրդը կըբացած է մի կողմ դնել։

* * *

Ցայտնի է թէ ի Ֆրանսա մարդ ըստ կամս կտակ չի կրնար ընել։ Իւր հարստութիւնն անդրանիկ որդւոյն թողով սերունդէ ի սերունդ մեծ հարստութիւն փոխանցելու միջոց չկայ Ֆրանսայի մէջ, ինչպէս կայ Անգլիոյ մէջ, ուր դարաւոր ընտանիքներ կան հարուստ, ազնուական և կալուածատէր, քանի որ հօրենական հարստութիւնն հօր մահուամբ չի բաժնուիր։ Ֆրանսական օրէնք և հաստատութիւնք ժողովրդական են։ Հարստութիւնը, ժառանգութեան արդիւնք լինի թէ տոկուն աշխատութեան եւ խնայութեան, կալուած լինի թէ թուղթի կամ դրամ, պէտք է հաւասար բաժնուի զաւակաց մէջ, սա միակ բացառութեամբ որ կտակարարը կարող է մէկ զաւկին երկու բաժին տալ։ Օրինակի համար, եթէ մարդ երկու զաւակ ունի, կրնայ իւր հարստութիւնն երեք հաւասար բաժին ընել, և մէկ զաւկին երկու բաժին տալ։ Եթէ երեք զաւակ ունի, կրնայ չորս բաժին ընել և մէկ զաւկին երկու բաժին տալ։

Այս կերպիւ խոյսոր հարստութիւնք չեն մնար։ կրտսեր զաւակունք անդրանկին բարեյաջողութեան չեն թողուիր։ Եթէ ծնողք բան մ'ունին, ամեն զաւակ անպատճառ իւր բաժինը պիտի ունենայ։ Եթէ հարստութիւնը — կալուած — չի կրնար բաժնուիլ, պէտք է ի վաճառ հանուի։

Այս օրէնդրութեան ազդեցութիւնն այլ և այլ կերպերով զգալի եղաւ Ֆրանսայի մէջ։ Ազով ազնուականութեանց ազդեցութիւնը փճացաւ, եւ երկիրը ժողովրդականացաւ բոլորովին։ Ֆրանսացի ծնողք կամովին հրաժարեցան շատ զաւակներ ունենալէ, որով ֆրանսական ազգաբնակութեան աճումը կասեցաւ երկիւղալի կերպիւ։ Եւ ժողովուրդը խնայութեան և աշխատասիրութեան քաջալերուեցաւ։ Ֆրանսացին քիչ շատ բանով մը կը մտնէ կենաց ասպարէզը, դրէթէ միշտ բան մը կը ժառանգէ իւր հօրմէն, և այս փոքրիկ դրամագլուխը քիչ քիչ աճեցնելու հետաձուտ կը լինի, իրեն նպաստակէտ ունենալով Ֆրանսացւոյն երջանկութեան այն մեծ իտէալն —եկամտով ապրիլ, Vivre de ses Rentes, որ բարեկեցութեան գագաթնակէտը կը հաւարուի Ֆրանսայի մէջ։ Հանրային համոզում կամ նախապաշարում կը քաջալերէ այս շարժում։

* * *

Ֆրանսական արժեթուղթք և տոկոսը կառավարութենէն երաշխաւորեալ երկաթուղւոյ պարտաթուղթք այնչափ յարգ գտած և բարձրացած են այժմ որ հազիւ 3 3/16 առ 100 շահ կը բերեն դնողին։ Միւս կողմէ, Ֆրանսայի խնայողական դրամատունք և կառավարական հաստատութեանց շատերը, որք իրենց աւանդ թողեալ դրամները ֆրանսական պետական արժեթուղթ և երաշխաւորեալ երկաթուղեաց պարտաթուղթ դնելու միայն կրնան գործածել, մինչեւ վերջերս 4 առ 100 տոկոս կուտային աւանդատուաց, իրենք հազիւ 3 3/16 տոկոս ընդունելով։ Ի զո՞ւր ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէ չանց տոկոսի սակն իջեցնել, այնպէս որ ելմտական նախարարութիւնն այն կողմէ ՇԱՍ չկրէր։ Խորհրդարանի քուէն նախարարին պարտութիւն եղաւ, և աւանդատուաց վճարելի տոկոսի սակն որոշուեցաւ 3 3/4 առ 100, որով տուրք վճարող ժողովուրդն իբր 5/8 առ 100 ՇԱՍ կը կրէ՝ յօդուտ դրամ խնայող և աւանդատուող ժողովրդեան։

Այս խորհրդարանական քուէին հետեւանքն եղաւ որ թէև աւանդ թողուելիք դրամոց քանակութիւնը սահմանափակ է, բայց աւանդատուք և աւանդք ահագին համեմատութեամբք կ'աճին կը բազմապատկին։ Նոյն համեմատութեամբք դրամատունք և կառավարութիւնը կը գտնեն ֆրանսական արժեթուղթեր, որոց դինն, հետեւապէս, Ֆրանսայի հանրային պարտուց պատմութեան մէջ անլուր կերպիւ բարձրացած կը գտնուի ժամանակէ մ'ի վեր։

* * *

1890 տարւոյն մէջ սեղանաւորական մեծ գործողութիւնք չատ չեղան Ֆրանսայի մէջ։ Ֆրանսայի սեղանաւորք նախանձու աչօք կը դիտէին Անգլիոյ և Գերմանիոյ մէջ նոր ընկերութեանց կազմուիլը, նոր փոխառութեանց ի հրապարակ հանուիլն, և այլ ամեն կերպ ձեռնարկութիւններ։ բայց ընդհանուր հասարակութիւնն օգտուեցաւ Ֆրանսացի սեղանաւորաց ձեռնպահութենէն։

Զանազան պատճառներէ յառաջ կուգար Ֆրանսացի հասարակութեան սեղանաւորական նոր ձեռնարկներու միջամուխ չլինելն 1890ին։ Նախ, ամենք տակաւին այն յոռի տպաւորութեան ներքեւ կը գտնուէր զոր յառաջ բերին Պղինձի խմբակին չահադիտութիւնն և անոր հետեւանքն եղած աղէտք, նաեւ Փանամայի ահագնադղորդ ձախողութիւնն։ Երկրորդ, ակներեւ է թէ Ֆրանսական լրագրութիւնը՝ սեղանաւորական խնդրոց մէջ առաջնուն ազդեցութիւնն այլ ևս չունի ժողովրդեան վրայ։ Ֆրանսական լրագրեր քաղաքական և կրօնական կարծեաց մասին ո՛րչափ եւս անկախ լինին, սեղանաւորական կամ դրամական մասին մէջ անկախ չեն բնաւ։ որովհետեւ թերթին այդ բաժինը գրէթէ ամենքն ալ վարձու կուտան սեղանաւորական կամ Պորսայական անհատներու կամ ընկերութիւններու։ Վարձակալը տարեկան որոշեալ գումար մը վճարելով լրագրին Տնօրէնութեան, ազատ է հին ու նոր արժեթղթոց և պարտաթղթոց մասին իւր ուզած կարծիքներն յայտնել, իւր ուզած ձեռնարկին ոյժ տալ, կամ հակառակն ընել, ինք չահուելու և լրագրին վարձքը վճարելու նպատակաւ։ Երբ սեղանաւորական գործողութիւն մը ի հրապարակ կը հանուի, և ժողովրդեան հրաւէր կը կարդացուի ստորագրուելու, այն գործողութեան գլուխ կանգնող հաստատութիւնը կամ խմբակն «հանրային կարծեաց վարձակալներուն» հետ սակարկութեան կը մտնէ, և դրամական վճարմամբ իւր կողմ կը շահի զանոնք։ Ստորագրող ժողովուրդն երբեք անկողմնակալ կարծիք մը չի կարդար սեղանաւորական ձեռնարկութեանց վրայ։ Օրինակի համար, Ֆրանսական լրագիրք գովեստ կը կարդային Փանամայի գործին և Մեսաղաց կամ պլլինձի գործին, և այս երկու ձեռնարկութեանց յօժարակամ ստորագրուելու ջերմ հրաւէրներ կ'ուղղէին իրենց ընթերցողաց, առանց բնաւ ցոյց տալու այս ձեռնարկութեանց տկար կէտերը։ Ժողովուրդը խաբուեցաւ, իւր միլեառք կորան, բայց աչքը բացուեցաւ, և հիմակ առաջուան չափ հաւատ չընծայեր Ֆրանսական լրագրաց սեղանաւորական գրուածներուն։ Մէն մի սեղանաւորական գործողութիւն յաջողութեան պայմաններով ի հրապարակ հանելու համար 15-25 հազար օսմ. ոսկի միայն լրագրերուն պէտք է բաշխել։ ուստի յաջողութեան յոյս չեն կրնար ունենալ այն ձեռնարկութիւնք յորս յանձնառու խմբակին կամ դրամատան շահու բաժինը մեծ չէ։

* * *

Թէեւ վերջին տարիներու միջոցին սեղանաւորական մեծ ագէտներ պատահեցան ի Ֆրանսա, բայց Ֆրանսական օրէնքներն սկզբամբ հակառակ են յանդուգն նախաձեռնութեանց՝ շահադիտական գործողութեանց մէջ։ Ֆրանսական Խորհրդարանը գրէթէ միայն փաստաբաններէ, բժիշկներէ, հրապարակագիրներէ, ևն., կազմեալ է։ գործի մարդիկ, սեղանաւորք, գործարանատէրք և վաճառականք, դոյզն փորձառութիւն մ'են լոկ։ Երեսփոխաններէն և նոյն իսկ ծերակուտականներէն կարդ մը մարդոց ապրուստի ապահովագոյն միջոցն իրենց խորհրդարանական թոշակն է։ Երբ Ֆրանսական հայրենասիրութիւն խնդրոյ ներքեւ չէ, Ֆրանսական Խորհրդարանը կը գգուշանայ սեղանաւորական մեծ գործառնութիւնները քաջալերելէ։ Օրինակի համար, հայրենասիրութիւնը կը պահանջէ որ պետական արժեթղթոց պատիւը պահպանուի։ Ուստի, Ֆրանսայի պետական արժեթուղթք եկամտի տուրքին ենթակայ չեն։ Ուրիշ ամեն ֆրանսական թուղթ ենթակայ եկամտի տուրքի, զոր 100ին 3է 4ի բարձրացուցին այս օրերս։ Ֆրանսական հիւրասիրութիւնը կ'արդիւք եկամտի տուրք պահանջել օտար կառավարութեանց արժեթուղթերէն որք կը գտնուին ի Ֆրանսա, բայց օտար երկաթուղեաց բաժնեթղթք ու պարտաթղթք ենթակայ են այն տարին, և օտար երկաթուղեաց պարտաթուղթք պաշտօնապէս չեն կրնար նշանակուիլ և տուրևառէ ենթարկուիլ ֆրանսական Սակարանին մէջ, մինչեւ որ այն օտար ընկերութիւն իւր բաժնեթղթի դրամագլխին վրայ եւս եկամտի տուրք չվճարէ, թէև իւր բաժնեթուղթք Ֆրանսայի մէջ չդտնուին։

Ֆրանսական հասարակութեան 1890 տարւոյ մէջ սեղանաւորական մեծ ձեռնարկներէ զգուշանալուն շնորհիւ, Ֆրանսայի դրամական հրապարակը շատ դիւրակեցիկ վիճակ մ'ունէր, որով և Փարիզի Սակարանը կարողացաւ գործնականօրէն միջամտել, երբ Անգլիոյ և Գերմանիոյ մէջ չափազանց շահադիտութիւնք անգլիական և գերմանական տուներն հարկադրեցին ապագային քանակութեամբք թուղթ ի հրապարակ նետել՝ հնչուն դրամ պատրաստ ունենալու համար, թուղթեր զորս Փարիզի Սակարանը կրցաւ մարսել։ (Շարունակելի։)

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Փանամայի ջրանցին գործն յառաջ տանելու համար ի Փարիզ խորհուած նորագոյն միջոցն է մեծ վիճակահանութիւն մը, 20 միլիոն տոմսակներով, առաջին պարգեւն հինգ միլիոն ֆր. լինելու պայմանաւ, մէկ մէկ միլիոն ֆր. ուրիշ երկու պարգեւներով։ Ֆրանսական կառավարութիւնը խոստացեր է պէտք եղած արտօնութիւնը խնդրել Խորհրդարանէն, և Երեսփ. Ժողովոյ և Ծերակոյտի անդամոց հաւանութիւնը ձեռք բերելու համար, ո՛չ միայն Փարիզի այլ և դաւառաց մէջ պիտի աշխատուի տեղական ժողովուրդն համոզել որպէս զի իւր ազդեցութիւնն ի գործ դնէ Խորհրդարանի անդամոց վրայ, ցոյց տալով թէ ֆրանսացի ժողովուրդն այս դերագոյն ճիգն ու զոհողութիւնն ընելու կը կարօտի՝ ամուլ մնացած իւր 1,400 միլիոն ֆր.ը վերստին ձեռք բերելու համար։ Վիճակահանութեան դաղափարին ջատագովք, ժողովրդեան վստահութիւն ներշնչելու համար, կը յայտարարեն թէ «Փանամայի առաջին ձեռնարկութեան ողբալի արդեանց համար պատասխանատու դտնուողքը՝ բոլոր անձինք իսպառ պիտի մերժուին նորակազմ ընկերութենէն»։ Այս կերպիւ դուրս թողուածներուն մէջ պիտի լինին նաեւ Պ. տը Լէսէպս և որդին։

* * *

Պուլկար և սերպ լրագրաց մէջ վիճաբանութիւնը վերսկսաւ։ Անցեալ շաբթուն պուլկար լրագիրք կը յիշեցնեն թէ Սերպք խորին ատելութեամբ տոգորեալ են ընդդէմ Պուլկարաց, և կը հաստատեն թէ Սերպք փութոյ պնդութեամբ կը շարունակեն իրենց սպառազինութիւններ։ Սերպ կառավարութիւնն 100,000 հրացան բաշխեց այս օրերս տեղային կամ ժողովրդային զինուորութեան կարգերուն, և հիմակ ալ հագուստ, ռազմամթերք եւ զանազան պաշար կը բաշխէ։ Պուլկարք համոզուած են թէ Սերպք առիթ կը փնտռեն Սլիվնիցայի վրէժը լուծելու։

* * *

Քառորդ դարու մը միջոցին Պելկրատի բազմամարդութիւնն եռապատկած է։ որովհետեւ 25 տարի յառաջ Սերպիոյ մայրաքաղաքն 20,000է աւելի բնակիչ չունէր, և ըստ նոր մարդահամարի, 70,000ի մօտ կը հասնի Պելկրատի բնակչաց թիւը։

* * *

Ի Ճափոն, Ցու-Քօ-Հէնի մէջ թանկքի համաճարակ ծագեցաւ, և 24,800 անձինք բռնուեցան, որոյմէ 4,400 անձինք մեռան։ Ի Վու-Քօեամա ահռելի փոթորիկ մը ծագեցաւ, և չատ մարդիկ կորան, չատ բնակարանք խորտակեցան և մեծ քանակ ինչք փճացան։

Ճափոնի Խորհրդարանն որոշեց առեւտրական նոր օրէնքին գործադրումն յապաղեցնել մինչեւ 1893։

* * *

Ամերիկայի մէջ օրուան խնդիրը միայն Պէհրինկի ծովուն փոկի որսոր դութիւնը չէ, որոյ վրայ Մեծն Բրիտանիա և Միացեալ Նահանգներ դեռ եւս հեռի են համաձայնելէ, ո՛չ ալ կարմրաժրի Հնդկաց շարժումն է, որ վերջ դտնելու վրայ է, ո՛չ ալ Մաք Քինլիի օրէնքն, որոյ մասին նոր որոշում մը տալ կը պատկանի նորընտիր Խորհրդարանին, յորում նախագահ Հարբիսընի կուսակցութիւնը փոքրամասն պիտի դտնուի Երեսփ. Ժողովոյն մէջ։ Կայ նաեւ Սեւամորթներուն խնդիրը։

Կը հաշուուի թէ ամերիկեան առաջնակարգ սերունդն ամենամեծ պայքար մը տեսնելու սահմանեալ է։ որովհետեւ 1,910 թուականին, Միացեալ Նահանգաց հարաւային մասին մէջ, 7,695,000 սեւամորթք և միայն 6,635,000 սպիտակամորթք պիտի դտնուին։ Ցայսմայր, բարոյական և իմացական զօրութեան դերազանցութեամբ, սպիտակ ցեղը կրցաւ ասպարէզին տէր մնալ, տարաձերժելով խափշիկները քաղաքական իշխանութենէն և ամենուրեք արդելքներ և սահմաններ դնելով անոր ընկերային յառաջդիմութեան դէմ։ Բայց ի վերջոյ թեւերը պիտի իշխեն, մանաւանդ որ ամերիկեան խափշիկներն ալ կրթուելու վրայ են։ Օր պիտի դայ որ Միացեալ Նահանգաց հարաւային մասին մէջ քաղաքացիական և քաղաքական իշխանութիւնը սեւամորթ մեծամասնութեան պիտի անցնի, և ո՛չ ոք կրնայ դուշակել թէ ցանկալի ընկճեալ ցեղն իւր դերիշխանութիւնն ի՞նչ կերպով ի գործ պիտի դնէ իւր նախկին սպիտակամորթ տերաց վրայ։

* * *

Օտեսայէն կը գրեն յունուար 4/16 թուականաւ.

Թէպէտ մեր նաւահանգիստը պաշարուած է սառոյցներով, այսու հանդերձ մեծ չոգենաւուց ժամանումն ու մեկնումը ծանր արգելքներու չի հանդիպիր, բայց ծովախորշին մէջ տատանող անհամար սառնակոյտք կարի վրտանգաւոր կը դարձուցեն նաւահանգստին մուտքը փոքր նաւերուն համար։ Անգլիական Ռ-եանկէն չոգենաւն որ հինգշաբթի իրիկուն մեկնեցաւ աստի, քանի մը ժամէն վերադարձաւ, խելաց կողմը ՀԱՍՍՈՒԱԾ ահագին սառնակոյտ մը որ նաւահանգստէն երեք քիլոմեթր հեռաւորութեամբ կը տատանի։ Այսօր, մեց չաբաթէ հետէ առաջին անգամ ըլլալով, ջերմաչափը զերօէն վար մէկ աստիճան կը ցուցնէ, սակայն օդը սոսկալի կերպով ցուրտ է միշտ և հաղորդակցութիւնք յոյժ դժուարին են, մանաւանդ հեռագրական հաղորդակցութիւնը։ Այսպէս, ինձ եւս դարձուցին հեռագիր մը զոր հեռագրական դրասենեկին մէջ ինն օր պահած էին առանց ղրկել կարենալու։ Արդէն, հեռագրական վարչութիւնը բոլորովին գոհացուցիչ չէ ի Ռուսիա։ Գալով երկաթուղեաց, կրնաք երեւակայել թէ ի՞նչ տառապանքներ կը կրեն տափաստաններէ անցնող երկաթուղւոյ պաշտօնեայք, երբ օդին ցրտութիւնը զերօէն 25 աստիճան վար է։ Աւելորդ է ըսել թէ այս դժբաղդներէն քանիներ մեռան ցուրտէն։

* * *

Ցօքթ. Քոխ, որ ինչպէս երեկ ծանուցինք, Եգիպտոս կ'ուղեւորի, 1883ին այցելած էր զայն, ի գլուխ դտնուելով այն բժշկական պատուիրակութեան որ կ'երթար հնտախտն ուսումնասիրել յԵգիպտոս։ Ցօքթ. Քոխ բացակայ պիտի մնայ մինչեւ մարտ ամիսը, և այդ թուականին Պերլին պիտի դառնայ։

Պիզմարք իշխանի որդի Հէրպերդ Պիզմարք եւս Եգիպտոս կ'ուղեւորի անձնական տկարութեան պատճառաւ։

* * *

Գահիրէէ կը գրեն թէ Հանրային Պարտուց Սնտուկի վարչութեան և ելմտական նախարարութեան միջեւ վէճ ծագեր է ի մասին 175,000 եգիպտական ոսկւոյ փոխառութեան զոր ելմտական նախարարը կը խնդրէ յիշեալ Սնտուկի վարչութենէն, այդ

—) 129 (—

ԹԵՐԹՈՆ ԱՐԵՒԵԼԻՑ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՇՆԱՄԻՆ

—Վաղը գա՞մ։

—Այո, եկուր։

Լոռի դուրս ելաւ։ Վայրկեան մը վերջը դերակոմն հետիտն կ'երթար դէպ ի Սէն Ժէռմէն արուարձանն վերի ծայրը։

Կոմսուհւոյն վրայ կը մտածէր եւ ի զուր կը ջանար մեկնութիւն մը տալ այն խորհրդաւոր ընթացքին զոր բռնած էին Լասէռի կոմսն, իր կինն, աղջիկն, և այդ տիկին Տըլօռմն, որ այս զարմանալի կատակերգութեան մէջ տարօրինակ դեր մը կը խաղար։ ։ ։ ի՞նչ կ'ուզէր ընել Լասէռի կոմսը։ ։ ։ ի՞նչ գաղտնի նպատակ ունէր։ ։ ։ Ամեն ինչ անհասկանալի կը թուէր իրեն, ամեն ինչ մութ։ Կը կարծէր թէ անմիտ անձի մը ծաղրելի, յիմար գործերն էին ասոնք։

Վէռվէնի մարգիզին տունը հասաւ կէս օրէն քիչ մը առաջ։

Երիտասարդը ցրտութեամբ ընդունեցաւ զինքն եւ ոչ մի դիտ մը ըրաւ ձեռքն երկընցնելու համար։

—Միւնոյն ճանճը դեռ կը խայթէ, ըսաւ մտքէն դրկոմսը։ Իրաւ որ, զարմանալի՛ բան։

Վայրկեան մը լուռ մնալէ ետքն, Ատռիէնին նայելով շեշտակի։

—Սովորաբար այսպէս չէիր ընդուներ զիս։ կը խաղա՞ս հետս։

—Ե՞ս, երբեք։

—Աղէկ, աղէկ։ Ըսել է նորէն գլխուդ մէջ սեւ թիթեռնիկ մը կայ որ թեւերը կը շարժէ։

—Մարդ միշտ նոյնը չմնար։

—Լաւ չէ շատ երազելը, սիրելիս։

—Կը սխալիք, տը Սանդաք, այլ եւս չեմ երազեր, կը մտածեմ։

—Ատ աւելի լաւ է։ ի՞նչ ունիս, վերջապէս։

—Հարցուցէք մանաւանդ թէ ի՞նչ չունիմ։ ։ ։

—Է՛հ, ի՞նչ չունիս։

—Այն հարստութիւնը զոր վատնեցի։

—Ասոր համա՞ր է։ ։ ։

—Այո։

Դերակոմսը ցիծաղեցաւ։

—Տղայութիւն, ըսաւ։ Տեսնենք, մէկ ամիսէն առաջուընէ աւելի հարուստ չե՞ս ըլլար։ ։ ։ Երկ. բաւական երկարօրէն խօսակցեցայ Պ. Լաթռատին հետ։ աներներուն ամենէն պատուականն է։ քեզ նկատմամբ տգուոր դիտաւորութիւններ ունի։ Օժիտէն զատ, հիմայ կ'ուզէ իր կհաւատրեալ ապարանքը քեզ տալ, ինքը իր տղուն հետ պիտի բնակի իրեն սեփական տան մէջ որ այդ ապարանքին քով կը գտնուի։ Դեռ ի՞նչ կրնամ ըսել քեզ։ Իր աղջկան սիրտը գրաւեր ես, և հայրը, որ Վէռվէնի մարգիզէն ուրիշ բանի վրայ չիսօսիր հիմայ, զքեզ եօթներորդ երկինքը կը հանէ, միլիոններու վրայ հեծցնելով։

Ատռիէն լուռ կեցաւ։

—Աղէկ միտքս ինկաւ, յարեց կոմսը, կը զարմանան հինգ օրէ ի վեր զքեզ տեսած չըլլալնուն վրայ, երկուքն ալ այս մասին հարցումներ ըրին ինձ։ բաւական նեղը մնացի, ինչպէս կ'երեւակայես, և չուզելով որ անհոգութիւն համարին քու կողմէդ, պատասխանեցի թէ այս ինչ այն ինչ պատճառներով ստիպուած էիր Վէռվէնն երթալ։ Առաջուընէ իմացնեմ քեզ։ «Բայց, ի սէր Աստուծոյ, գործը մի՛ աւերեր, հիմայ շատ աղէկ վիճակի մէջ է։ Ամեն բան խորհելու ես հիմայ։

—Այո, ամեն բան։ Այսօր պիտի երթամ իրենց տունը։

—Պռա՛վօ, գոչեց դերակոմսը, Է՛հ, մէկտեղ կ'երթանք, որովհետեւ հոս եկայ նախաճաշելու։

—Նախաճաշը—զոր հիմայ կը պատրաստեն—կրնաք ընել հոս, տը Սանդաք։ բայց կը խնդրեմ—մի վշտանաք—որ Պ. Լաթռատին տունն ինձ հետ չդաք։ միակ կ'ուզեմ երթալ։

—Վշտանալու պատճառ մը չունիմ, սիրելիդ իմ Ատռիէն, պատասխանեց դերակոմսը։ Վերջապէս, իրաւունք ունիք։ երրորդի մը առջեւ շատ մը բաներ կան զորս մարդ չկրնար ըսել։

Այս միջոցին սենեկապանը եկաւ իմացուց թէ սեղանը պատրաստ է։ Ճաշասրահն անցան։

Լռութեամբ նախաճաշեցին։ Ատռիէն հազիւ խօսք մը ըրաւ։ Դերակոմսը շատ լաւ կը հասկնար որ մտմտուք մը ունեցեր է մարգիզը։

Բայց ատիկա չէր որ երիտասարդին միտքը կը զբաղեցնէր և խոհուն և լռին կերպարանք մը կուտար անոր։

Ատռիէն երկարօրէն խորհած էր այն երեք օրերուն միջոցին յորս իր տունէն դուրս չէր ելած։ Ինչպէս ըսած էր դերակոմսին, ամեն բան որոշած էր արդէն։

Մօնբէռռէի մարգիզուհւոյն խօսքերը պարապը չէին գացած, մինչեւ ընդերքն յուզած էին զինքը։ Եւ այդ որոշումները տուած էր, միշտ լսելով սա բառերը։ «Տեսնենք, պարոն մարգիզ, ձեռքերնիդ խիղճերնուդ վրայ դրէք, արժանի կը գըտնէ՞ք զձեզ իմ սանուհւոյս։» Եւ հետեւեալ խօսքն ալ «Հրէշային բան է աղջկան մը հետ ամուսնանալ իր դրամօժտին համար», և երբ առանց զայն սիրելու մարդ կ'ամուսնանայ անոր հետ, վատութիւն է այդ։»

Այդ խորհրդածութիւններն ընելով, վերանորոգուած, վերածնած, իր անձին տէր եղած, երիտասարդն առնական որոշում մը տուած էր։

ԻԹ

ՈՐՈՒՆ ՄԵՋ ՄԱՐԴԻԶԸ ԿԸ ՆՇՄԱՐԷ ԹԷ ՌԱՄԻԿ ԱՆՁ ՄԸ ԱԶՆՈՒԱԿԱՆ ՄԸ Կ'ԱՐԺԷ

Պ. Լաթռատ մինակ էր դեռնայարկի այն սրահին մէջ, ուր նախորդ օրը տեսանք որ կը խօսակցէր Սանդաքի դերակոմսին հետ, երբ սպասաւորներէն մէկն եկաւ իմացուց Վէռվէնի մարգիզին գալուստը։

—Բայց գիտէք, ըսաւ ծառային յանդիմանելով, թէ Պ. մարգիզին գալն իմացընելու պէտք չկայ այլ եւս։

Եւ դրան առջեւ վազելով, թեւերը բացած։

—Եկէ՛ք, մարգիզ, աղաղակեց, եկէ՛ք, կ'աղաչեմ։ Այդպէս ձեւակերպութիւններու պէտք ունի՞նք մեր մէջը։

Երեսը կախած, քիչ մը ծռգոյն, թեթեւ մը յուզուած, գլխարկը ձեռքը բռնած, Ատռիէն ներս մտաւ։

—Եկաք վերջապէս, յարեց Պ. Լաթռատ։ գիտէ՞ք, բարեկամս, թէ հինգ օր է այսօր որ զձեզ չենք տեսած։ Ատէլը մոատանջութիւն սկսաւ զգալ։ բայց երէկ Սանդաքի դերակոմսն եկաւ և տպահովեց զմեզ։ Հետեւաբար խօսք պիտի չը լսէք։ Բայց կրնայիք անցեալ օր մեզ ըսել թէ կ'ուզէք երթալ մեր Վէռվէնի գեղեցիկ կալուածին մէջ անցած դարձածը տեսնել։ Է՛հ, գո՞հ էք մեր ուղեւորութենէն։

—Այո, բաւական գոհ։

—Կը տեսնէք, մարգիզ, լաւ է որ երբեմն երբեմն տիրողը աչքէն անցնին այդպէս բաները։ Լաւ գիտեմ, ես որ երեսուն տարիի չափ գործաւորներու բանակներ վարած եմ։ Այդպէս տուներ բաւական՞ չինած եմ։ Իմ վառքս է այդ։ իմ մագաղաթներս, մարգիզ, չինութեան քարեր են։ ։ ։ Բայց ինչո՞ւ ոտքի վրայ կեցեր ենք։ Նստինք։ Աղջիկս այս միջոցին դերձակուհւոյն հետ զբաղած է։ ։ ։ Օ՜հ, կիներուն պլրասիրութի՛ւնը։ քիչ մը ետքը իր քովը կ'երթանք։

—Պարոն Լաթռատ, ըսաւ Ատռիէն, ուրախ եմ զձեզ հոս միակ գտնելուս, որովհետեւ ձեզ հետ մասնաւոր բաներ ունիմ խօսելու։

Մարդուկը ժպտեցաւ աչքը քթթելով։

—Լա՛ւ, մարգիզ, ըսաւ, խօսեցէք, մտիկ կ'ընեմ։

—Դառն խոստովանութիւն մը պիտի ընեմ ձեզ։

—Վա՜յ։

—Պարոն Լաթռատ, չիմացնելով ձեզ իմ վիճակս ինչպէս որ է, խաբեցի զձեզ։ անարժան կը գտնեմ զիս այն պատուոյն զոր ինձ կ'ընէք ձեր աղջկան ձեռքը տալով ինձ, չեմ ուզեր ամուսինն ըլլալ օրիորդ Լաթռատին։

—Ի՞նչ կ'ըսէք։

—Ճշմարտութիւնը, պարոն։ Դուք վերջին աստիճան հարուստ էք, ես աղքատ եմ։

(Շարունակելի։)

դումարով վճարելու համար չինութեան ծախքն երեք շոգենաւուց զրպ խափվիլն ապապրած է։

Երմոական նախարարն ու խորհրդականն այս առթիւ խորհրդակցութիւններ ունեցեր են պարտուց վարչութեան պատուիրակներուն հետ։ այս վերջինք կը դանդատին եղեր թէ եգիպտական կառավարութիւնը նուազագոյնի չէ գրած յանձնարարեալ երեք շոգենաւուց չինութիւնը։

* * *

Անբաղձալի տարերաց ի Միացեալ Նահանգս գաղթականութիւնն արգիլելու համար, ամերիկեան կառավարութիւնը, Խորհրդարանին հաւանութեամբ, նոր օրէնքներ դրաւ, որք 1882ի և 1885ի օրէնքները կը զօրացնեն և կը խստացնեն։

Ո՛չ միայն աղքատներ կամ ապրուստի որոշ միջոցներ չունեցող գաղթականներ պիտի մերժուին, այլ եւ ապուշներ, յիմարներ և տարափոխիկ ախտերէ վարակեալ մարդիկ, կամ անարդ ոճիրներով ու անբարոյական յանցանքներով դատապարտութիւն կրած անձինք։ Բազմակիներ որոց տոմսակին գինն ուրիշներ վճարած են՝ նմանապէս պիտի չընդունուին։

Օրէնքին մէկ ուրիշ տրամադրութիւնը գործատէրերն և ուրիշ մարդիկ կ'արգիլէ օտար լրագրաց մէջ ծանուցումներ հրատարակելով յԱմերիկա գաղթականներ հրաւիրելէ։ Շոգենաւային ընկերութեանց եւս նոյն ոճով ծանուցմունք կ'արգիլուին, և հակառակ վարուող ընկերութիւնք կը պատժուին։

Կը տրամադրէ նաև թէ «այն գաղթականն որ ամերիկեան հասարակութեան վրայ բեռ կը լինի իւր յԱմերիկա ելնելէն մինչեւ մէկ տարի ետքն՝ անմիջապէս պիտի վերադարձուի իւր եկած երկիրը», մինչ ցայս վայր այն գաղթականք միայն եւ կրնային զրկուիլ որք ապրուստի միջոց արդէն չունէին ցամաք եկած ժամանակ։

Մերակոյսի և Երեսի։ Ժողովոյ միացեալ մասնախումբք, այս օրինական տրամադրութիւնները վաւերացնելով, կը յայտնարեն թէ «Մեր գաղթականին օրինաց նպատակն ո՛չ թէ յԱմերիկա գաղթականաց մուտքն արգիլել է, այլ որոշել բաղձալի տարերքն անբաղձալի տարրերէն և մեր երկիրն ընդունել զանոնք միայն որք ֆիզիքական և բարոյական հարկաւոր բարեմասնութիւններն ունին օգտակար անդամներ լինելու ամերիկեան հասարակութեան։ Մեր նահանգներն և դեռ եւս նահանգի չեն չմտած բաց երկիրներն հիմակուան 60 միլիոն բնակչաց եօթնպատիկ աւելի բնակիչ կրնան ապրեցնել, և մինչեւ 50 տարի ամերիկեան կառավարութիւնն երկիրդ չի կրնար ունենալ օտար գաղթականութիւններէ։ Բայց միշտ պէտք է զգուշութիւն ընել որ անբաղձալի տարերք չընդունուին։»

Այս պաշտօնական յայտարարութենէ կ'երեւի թէ Միացեալ Նահանգներն հանդիստ կրնան ապրեցնել 420 միլիոն բնակիչ։

* * *

Արուարձաններն եւս ի միասին հաշուելով, որք նոր օրէնքով մը Վիեննայի հետ միացան, աւստրեան մայրաքաղաքին բնակչաց թիւն, ըստ նոր մարդահամարի, կը հասնի 1,320,000 ի։

* * *

Զանազան պատճառներով, ըստ մեծի մասին անձնական, Ֆերտինանտ իշխանին և իւր նախարարապետ Պ. Սթամպուլովի միջեւ պաղութիւն յառաջ եկեր է։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բեռդրսպուրկէն կը հեռագրեն Թիֆլիզի լրագրաց թէ դեկտեմբեր 23ին մայրաքաղաքի հայոց եկեղեցւոյն մէջ յատուկ պատարագ և հոգեհանգիստներ պաշտօն մատուցուեր է հանգուցեալ Մկրտիչ Էմինի յիշատակին։ Այս արարողութեան ներկայ գտնուեր են հանգուցելոյն տաղանդն յարգողներու խուռն բազմութիւն։

ՇՆՈՐՀԱԿԱՎԻՐ

Հոգաբարձութիւնն պարտ անձին կը համարի հրապարակել այն բարեսէր անձանց անուններն որոնք այս տարի եւս բարեհաճեցան իրենց բարի սովորութեամբ հոգալ, ազգային Երկս. վարժարանաց աղքատ տղաներէն (մանչ եւ աղջիկ) 32 հատի հագուստներն։

Այդ բարեսիրտ անձինք են.

3	հատ	Գրիգորիս էֆ.	Մկրտիչեան
4	»	Օկթիկ	» Թէոսեան
2	»	Գրիգորիս	» Սըրմաքէշեան
2	»	»	» Ֆիլիպէվիեան
2	»	Նասիպ	» Եավրուեան
2	»	Կարապետ	» Արապեան
1	»	Ազարիկ	» Ազամեանեան
1	»	Օկթիկ	» Շիշմանեան
5	»	Ուսուցչաց դաս	
10	»	Աշակերտ և աշակերտուհիք	
32			

Առ որ կանխաւ մեր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք։

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Երկս. Վարժարանաց Պրուսայի
Ատենադպիր Ատենապետ
Ե. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ Ն. Ս. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
2 Յունվ. 91, ի Պրուսա

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՔ

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Մէհմէտ Նուրի պէյի, որդի վախճանեալ Խայրէտտին փաշայի։

— —

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան արուեցաւ Բէչթաի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Ասըմ պէյի և Կրէտէի երեւելիներէն Քաուրզատէ Հասան էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Կրէտէի երեւելիներէն Համիտպէյզատէ Մէհմէտ պէյի, Տօքթ. Վանուխա Նիքոլաի և Էրաքլի Բրունցաքիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կրէտէի երեւելիներէն Հասան էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Շէֆքատ՝ Կրէտէի Մեայուն զօրաբաժնին հրամանատար Հասան Թահսին փաշայի կնոջ, կղզոյն բերդերու հրամանատար Մուսթաֆա փաշայի կնոջ և Դանտիաի կառավարիչ ու հրամանատար Ֆէրիդ Ապտիւլքէրիմ փաշայի կնոջ։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ ԵՒ ՄԻՔԱՅՈՆ

Վեհ. Սուլթանն՝ ի փոխարէն այն նուէրներուն զորս ձաւոնի կայսրը ղրկեր էր Ն. Վեհափառութեան, արաբական գեղեցիկ երեք նժոյգներ նուիրած է Միքայոնին։ Վեհ. Սուլթանը՝ հեռագիր մը ուղղելով ի Թոքիօ ճարոնական մայրաքաղաքն, զայս ծանուցած է Միքայոնին, որ ի պատասխանի շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղած է Ն. Վեհափառութեան։

Այս նժոյգները պիտի յանձնուին ճարոնցի մէկ քանի սպայից և նաւաստեաց, որք ճարոնական մարտանաւերու մեկնելէն յետոյ ճարոն պիտի ուղեւորին տանելով այդ նժոյգները։

* * *

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ ճարոնական մարտանաւերէն հաղարապետ մը, հարիւրապետ մը և չորս նաւասարներ երէկ Ն. Վեհափառութեան առջեւ զինուորական մարզանքներ կատարեցին։ Վեհ. Սուլթանը խիստ գոհ մնաց կատարուած փորձերէն և ինքնայն իւր բարձր գոհունակութեան, նուէրներ տուաւ սպայից և դրամական պարգեւներ՝ նաւաստեաց։

— —

ՅԱՒԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

Աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէ՝ իւր կառավարութենէն ստացած հրահանգին համաձայն՝ ցաւակցութիւն յայտնած է առ կայս. կառավարութիւնն, Վիեննայի օսմ. դեսպան Սատուլլահ փաշայի մահուան համար։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Իտալական դեսպան Պառոն Պլան Հորեքշաբթի օրը ընտանեօք մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս յԱդիքսանդրիա, Խտիվիէի Տ-հուլէ շոգենաւով։ Իտալական դեսպանատան և հիւպատոսարանի ամբողջ պաշտօնէութիւնը, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամք և այլ դեսպանատանց ներկայացուցիչք յուղարկ գնացած էին ի շոգենաւ։ Նոյն առաւօտուն, բարձր. Մեծ-եպարքոսն իտալական դեսպանատունը գնացած էր բարի ճանապարհութիւն մաղթելու յանուն Վեհ. Սուլթանին և Ն. Վեհափառութեան կողմէ փափագ յայտնելու որ Պառոն Պլան ի մօտոյ մայրաքաղաքս դառնայ։

Իտալական դեսպանը քիչ ժամանակ պիտի մնայ ի Գահիրէ, ուր կինն ու զաւակները թողով, Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։ Իսկ սիկին Պլան ձմեռը Եգիպտոս անցուցնելէ յետոյ, դարնան Ֆրանսա պիտի ուղեւորի։

— —

ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒՔ

Անգլիական դեսպան Սըր Ռիչիէմ Հուայդ և տիկին Հուայդ Նախընթաց օր ճարոնական երկու մարտանաւերն այցելեցին յորս ընդունուեցան արժանավայել պատիւներով։ Մարտանաւուն նուագածուաց խումբն անգլ. ազգային երգը նուագելով ողջունեց դեսպանն ու դեսպանուհին։

* * *

Կրթական Նախարար Վսեմ. Միւնիֆ փաշա, իւր հետն ունենալով նաւային սպայ մը, երէկ այցելեց ճարոնական Հէյէ մարտանաւն, ուր մէկ ու կէս ժամու չափ մնաց։ Մարտանաւուն սպայք մեծ պատիւներով ընդունեցին Ն. Վսեմութիւնը։

— —

ԱՕՏԸՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը ծանուցած է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան թէ Սեվքէէն Պալաթը շինուած երկաթուղոյ գծին վրայ ուղեւոր ու ապրանք, իսկ Տէնիզլի գծին վրայ եւս միայն ապրանք փոխադրելու համար արտօնութիւն տրուած է։ Նախարարութիւնն եւս եպարքոսական սոյն հրամանը հաղորդած է Այտընի երկաթուղեաց ընկերութեան։

— —

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Տպագրական Տեսչութիւնն այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ կը ծանուցանէ թէ Կարինէն, Հալէպէն, Էնկիւրիէն և Քարբերդէն դեկտեմբեր 22 թուականաւ եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ ևս կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

ՀՈՒԱՏԱՐՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՐ

Պրուսայի նահանգին Բէրմասթի դաւառակին մէջ բնակող Հայերն հանրագիր մը ղրկած են կայս. պալատան առաջին քարտուղարին։ Այս հանրագիր մատուցուած է Վեհ. Սուլթանին։ Հանրագիրն ստորագրողք ըսելով որ Հայերէ խռովարարաց ոմանց անճահ ընթացքն իրենց ցաւ և նողկանք պատճառած է, իրենց հաւատարմական զգացումներն յայտնած են և յայտարարելէ յետոյ թէ դարերէ ի վեր կը վայելեն օսմանեան փառապանծ գահուն անթիւ շնորհքները, խնդրած են բնաւ չզրկուիլ Վեհ. Սուլթանի գթառատ տեսութենէն և այս առթիւ ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրած են վասն թանկագին կենաց Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Հանրագիրն ստորագրած են Տ. Վահան քահանայ Զաքրեան, թաղական խորհրդոյ անդամ Ալիքսան, Պետրոս Մանուկեան, Ճանկի Մէհիկեան, Գոլճեան, Մարտիրոս ու Վարդեւաք, Իսարէի ժողովոյ անդամ Սարգիս, Նախնական դատարանի անդամ Արթին Սապիթ, թաղապետութեան անդամ Արսէն, վաճառական Մէհիկ օղլու Կարապետ և վաճառական Մաքսուտ Աճէմեան։

— —

ԳՆՄԱՆՑ ԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Այն յանձնաժողովն, որ կազմուած է կառավարական պաշտօնատանց կողմէ կատարուած դնումները միացնելով մէկ մարմնոյ մը ձեռամբ կատարելու համար, երէկ երրորդ անգամ ըլլալով ի նիստ գումարիցաւ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ ընդ նախագահութեամբ Նախարար Վսեմ. Բաիֆ փաշայի և մինչեւ ուշ ժամանակ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Ներկայ էին Մաքսատան վերատեսուչ Հասան Թէհմի փաշա, Զինուորական Բննիչ Յանձնաժողովոյ անդամ Թէվֆիգ փաշա, Թնդանօթարանի Ֆերիդ Սապիթ փաշա, Լեվոնի Նախարարութեան Մահլիւլաթի տնօրէն Ֆաիզ պէյ և Հեռագրական ու Թղթատարական վարչութեան պաշտօնեաներէն Էմիլ Էֆէնտի։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տիարպէքիրէն 9 յունուար թուական հեռագրոյ մը համաձայն, թէեւ նոյն ամսոյ 8ին Սեվերէկի մէջ հնտախտի դէպք չէ պատահած, սակայն Արղընիի Չէրմիկ գաւառակին մէջ տարախիկ հիւանդութիւն մը երեւան եկած և յետ քննութեան հաստատուած է թէ հնտախտ է։ Տեղական իշխանութիւնք ամէն միջոց ձեռք առեր են ճարակումն արդիւնելու համար։ Յունուար 8ին նոյն գաւառակին մէջ երկու հոգի մեռեր են հնտախտէ։

Յունուար 9 թուականաւ Ատանայէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քսան և հինգ օրէ ի վեր Նանանգին մէջ հնտախտի որ և է դէպք չէ պատահած։

— —

ՏԷՏԼԻ ԱՂԱՃԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ

Ցայսմիկ է թէ մէկ քանի անձինք, խնդրագիր մատուցանելով կայս. կառավարութեան, մենաշնորհ խնդրած էին ի Տէտէ Աղաճ նաւահանգիստ մը շինելու համար։

Արդ, Բուսէլիի երկաթուղեաց ընկերութիւնը յայտարարած է որ, նախապէս կնքեալ պայմանագրոյ համաձայն, եթէ հոն նաւահանգիստ մը շինուի՝ ինք պիտի դանէ այն տուրքն որ պիտի առնուի քարտիին վրայ հանուած ապրանքներէն։ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը նկատելով որ այս կերպիւ ոչ որ պիտի ներկայանայ այդ նաւահանգստի շինութեան արտօնութիւնը խնդրելու և նկատելով որ եթէ այդ նաւահանգիստ շինուի բնականաբար երկաթուղեաց ընկերութիւն ալ պիտի օգտի, այժմ քանակցութիւններ կը կատարէ նոյն ընկերութեան հետ։

Առողջապահական յանձնաժողովն իւր երեկի նստին մէջ որոշեր է որ Ֆէրիգիւղի մէջ խոզերու ատ անդ թափառիլն արգիլուի, նոյնպէս ի Բերա հայ-հռոմէականաց հիւանդանոցի կոյանոցին վրան եւս գոցուի։

—Թաղապետական բոլոր շրջանակաց կողմէ ցարդ 10700 տղաքներ պատուաստուած են և այդ գործողութիւն մէկ կողմէ կը շարունակուի։

—Երէկ Սկիւտարի ծովեզերքէն անցնող պարապ կառքի մը ձիերը խրտչելով կառքը ծովը գլորեցին։ Զորս կողմէ օգնութեան փութալով կառապանն ու ձիերը ազատեցին։

—Նախընթաց գիշեր ի Գարթալ կիւղ մը տեղի ունեցաւ Բէշիկի դէտերու և Ծրխախոտի մաքսախոյսերու միջեւ։ Հասան ու Պէհրամ անուն երկու դէտեր ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով, Հայտար Փաշայի հիւանդանոցը փոխադրուեցան։

—Բծնոխանէնոսբէյ կը ծանուցանէ թէ Անտիոքայ յունաց Պատրիարքը հրաժարած է Երուսաղեմայ պատրիարքութեան ընտրելիութենէ։

—Պրուսայի Բէրմասթի գաւառակին ժողովրդեան խնդրանօք, այդ գաւառակին մէջ հեռագրական կայարան մը պիտի հաստատուի։

—Ի Պոլիս Մահմուտ Փաշայի մզկիթին մօտ գտնուած գետնի մը վրայ, որ Եվգաֆի նախարարութեան սեպհականութիւն է, շէնք մը պիտի կառուցուի Պոլսոյ Ազատվուվութեան Մնտուկին համար։ Շէնքին քարաշեներն արդէն պատրաստուած ըլլալով, մատուցուած են Առեւտրական նախարարութեան։

—Նախընթաց օր ի Շահզատէ Պաշը թաղապետութեան պաշտօնեայք մտավաճառ մը ձերբակալեցին, որ մորթուած ոչխար մը կողովի մը մէջ դրած կ'երթար։ Ոչխարի միսը Քաղաքապետութեան պաշտօնատունը տարուելով հաստատուեցաւ թէ ածխախտ (չարոպն) վարակուած ըլլալով մեռնելու պահուն մորթուած էր։ Ոչխարի միսն այրուեցաւ և մտավաճառին նկատմամբ ալ օրինական գործողութիւնք կատարուեցան։

—Մանուցուեցաւ թէ կառավարական յատուկ յանձնաժողով մը Մախսուսէի Բոյսերէն շոգենաւով մեկնած էր մայրաքաղաքէս Տրիպոլիս ուղեւորելու համար։ Ցիշեալ շոգենաւը մեքենայի խանգարում մը ունեցած ըլլալով, հարկադրուեր է Մալթա ապաստանիլ հարկ եղած նորոգումները կրելու համար։

—Զէքմէճէի գուարաց մէջ ածխախտ ծագած ըլլալով, տեղական իշխանութիւնք հարկ եղած միջոցները ձեռք առած են այդ սոսկալի ախտին ծաւալումն արգիլելու համար։

Կարնոյ և չրջակայից մէջէն անասնական ժանտախտը բոլորովին անհետացեր է։

—Բէշթաի մէջ յառաջիկայ մայիս ամսուն թռչնոց համար համաժողով մը պիտի գումարի։ Աւստրահունգարական կառավարութիւնն այդ համաժողովին համար չորս հատ հրաւիրագիր ղրկած է օսմկայս. կառավարութեան։

—Հալէպի նախկին կուսակալ Հասան փաշա 7500 ղրշ. ամսաթոշակով հանգստեան կոչուած է։

—Հանրօգուտ շինութեանց ժողովն նկատողութեան առած է Եանեաի նահանգին մէջ գտնուած ճահիճները մաքրելու խնդիրն, որուն համար վաճառական Մէհմէտ Ասըմ և ընկերութիւնն արտօնութիւն խնդրած է։ Ժողովն որոշած է այժմեան սիրել այդ ճահիճներու մաքրութեան գործին։

—Երէկ Պոլսոյ Գոճա Մուսթաֆա Փաշա թաղին մէջ թուրք կին մը անձնասպանութիւն փորձեց ինքզինքը թունաւորելով, սակայն տեսեցիք իմանալով, անմիջապէս հարկ եղած նախնական դարմաններն ըրին։

—Մէնիրէօ կը հերքէ այն լուր թէ Մախսուսէի վարչութեան վարչական ընդհանուր ժողովին նախագահ Սայիտ պէյ հեռագրական և Թղթատարատան վերատեսչութեան օգնական անուանուած է։

—Զորեքշաբթի օրը Շուէյտի թագաւորին ծննդեան 62րդ տարեդարձն ըլլալով, մայրաքաղաքիս չուէյտական դեսպան Պ. Սթէնպօք դեսպանական մարմնոյն շնորհաւորական այցելութիւններն ընդունեց։

—Բարիզէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ քարափանց արտօնատիրոջ ներկայացուցիչ Պ. Կռանէ ճամբայ ելեր է մայրաքաղաքս գալու համար։ Պ. Կռանէ մեկնելէ առաջ Հանրապետութեան նախագահին ներկայացեր է։

—1890 տարւոյ դեկտեմբեր ամսուն մէջ օսմ. ծխախոտի Բէժիի հասոյթք բարձրացած են 148,000 ոսկւոյ, մինչ նախորդ տարւոյ մի և նոյն ամսոյ հասութիւ գումարն եղած էր 134,000 ոսկի։

—Ազատարար Պէյս շոգենաւն որ Քէօսթէնտէրէն ու Վառնայէն Պոլսոյ նաւահանգիստը դարձաւ, լուր բերած է թէ Լոռեւ շոգենաւն որ խրած էր Քէօսթէնտէրի փարոսին մօտ և Անդէ շոգենաւն որ խրած էր Վառնայի մօտ, երկուքն ալ բոլորովին ընկղմեր են։

—Կայս. հրամանաւ՝ անասնաբոյժեր պիտի ղրկուին ի Գոնիա և ի Գասթամունի, այդ կողմերն երեւան ելած պաճարախտի դէմ գիտական միջոցներ ձեռք առնելու համար։

—Օսմանեան բանակին մէջ սովորութիւն է որ տգէտ զինուորք և ենթապայք «աղա» կը կոչուին և երբ կարդալ գրել սովրին «աղա»ի տիտղոսը էֆէնտի»ի կը վերածուի։ Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ, ըստ այսմ, Բ. Զօրարանակի 13րդ գնդին, Կրդ վաշտին 3րդ գումարակին առաջին տեղակալ Հաճի Էրման աղա կարդալ և գրել սովրած ըլլալով, ի վարձատրութիւն էֆէնտիութեան տիտղոս տրուած է իրեն։

—Երէկ իրիկուն ի Պէշիքթաշ Օտալար կոչուած տեղը խոշոր պատ մը փլաւ եւ փլատակաց ներքեւ մնացին երկու տուներ որք հիմնայատակ եղան։ Փլատակաց ներքեւ փոքր տղայ մը մնաց, սակայն մեծ ջանքերով կարելի եղաւ ազատել այդ տղան։ Փլած տուներն երկու հայերու սեպհական էին։

—Երէկ իրիկուն Պէշիքթաշէն Օրթաքէյ գնացող Թրամվէյի կառքն ի Պէշիքթաշ նաւամատոյց տանող ճամբուն բերանը ընդհարում մը ունեցաւ վարձու կառքի մը հետ որ նոյն պահուն այդ փողոցէն դուրս կ'ելնէր։ Այս վերջինն մէկ անիւը միայն կոտրեցաւ։ Նոյն պահուն ոչխարաց երամակ մը եւս Թրամվէյի կառքին ներքեւ մնալով մէկ քանին կոխոտուեցան։

ԱԶԴ

Կայսերական Համիտիէ Առեւտրական Բարձ. վարժարանէն վկայեալ պատուաւոր երիտասարդ մը՝ որ շոգենայային ընկերութեանց մէջ գրագրութեան պաշտօնով ծառայած է, հմուտ Հայ. Տաճկ. և Գաղղերէնաց, կը փափաքի Հայ վաճառականաց միոյն մէջ ո եւ է պաշտօն մը ստանձնել։

Դիմել Աբէնէի Խմբագրատունը։ 3—3

ԱԶԴ

Հայ վաճառական մը համար տոմարակալ մը պէտք է, որ ունենայ մաքուր գիր և լաւ հաշուագէտ ըլլայ։ 3—3

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Յունուար.—Ի Հաթիփուլ երեսփոխանական ընտրութիւն կատարուելով, կատսթոնեանք յաղթականեցին, իրենց ընտրելի Պ. Ֆրինէս ընտրեցաւ 218 քուէի մեծամասնութեամբ, ընդդէմ միութենական—ազատական և մեծ գործարանատէր Սըր Ռիվիերս Կրէյի։

ՓԱՐԻԶ, 21.— Ֆրանսական կառավարութիւնն յայտարարեց թէ չպիտի նորոգէ Զուիցերիոյ հետ առեւտրական դաշնագիրը։

ՎԻԵՆՆԱ, 21.— Իտալեան դեսպան կոմս Նիկրա երէկ Ֆրանց Ֆերտինանտ արքունիքին յանձնեց Աւեստան Մանեակ կոչուած իտալեան աւագ պատուանշանը։

ԼՈՆՏՈՆ, 22.—Անգլիոյ Պանքայի շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ արդիւնքը կը ցուցնէ, բաղդատմամբ նախորդ շաբթուն։

Մետաղադրամ պատրաստ, նուազում 190 000 ոսկի։

Պահեստ պանքոտմնից, առաւելութիւն 871.000 ոսկի։

Փոխանակագիրք, առաւելութիւն 241 հազար ոսկի։

Համեմատութիւն պահեստին՝ յանձնառութեանց դէմ. 43 29/32 առ 100։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 22.—Անգլիոյ Պանքան իւր դրամագլուխն ստկն 100ին 4½ն 3½ի իջուց։

—Լորտ Սալիսբրի ի Բէյմարեմ բանախօսելով, ըսաւ թէ եկեղեցականք Իսլանտայի պիտի իշխեն եթէ ինքնօրինութիւն հաստատուի։

ՓԱՐԻԶ, 22.— Ծանրաչափը վերստին վար կ'իջնէ։ Նանթ քաղաքը ձիւնով ծածկուած է։ Պարտոյի նաւահանգիստը մաքրելու համար եկած ամէն ջանքերն ի դերև ելան։ Ֆէլքան քաղաքին ներքին մասն ողողեցաւ։ Ոստիկանութիւնը շատ մը մարդիկ ապառեց։ Քանի մը փողոցներու մէջ ջուրը մէկ մէթր բարձրութեան հասաւ։

ՎԻԵՆՆԱ, 22.— Ռումանիոյ նախարարապետ Զօր. Մանօ վաղը Վիեննա պիտի գայ, և կոմս Քալնոքիի և Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր պիտի ներկայանայ։

ՓԱՐԻԶ, 22.— Գաղթականութեանց բարձրագոյն խորհրդոյն առաջ նստումարման մէջ, գաղթականութեանց խորհրդական Պ. Էթիէն, որ կը նախագահէր, գաղթային գրութեան վրայ բանախօսութեամբ մը, չատագովեց Գերմանիոյ, Իտալիոյ և Անգլիոյ օրինակն, և յանձնարարեց առտրական մեծ ընկերութեանց կազմութիւնն ի Սուտան և Քոնկոյի մեծ հովտին մէջ, որք պէտք եղած արտօնագիրը պիտի ընդունին Ֆրանսական կառավարութենէն, երկիրը պիտի մշակեն և հաղորդակցութեան միջոցներ պիտի հաստատեն։

ԱԹԷՆՔ, 22.— Սպարտայի դուքսը (գահաժառանգ) հետեւակազօրաց առաջին գնդին հրամատար անուանեցաւ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐԾԱ

Ղալաթիա 11 Յունվ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԵՐ	
3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 1/8
3 » Գարիզի »	23 05
Օսմանեան Քոնսոլիտ	
Երէկ երեկոյ գոց. (Մէջտ. Գ.)	20 33
Ռեալայի մէջ	— —
Աւստրեան գաղուեցուած	20 31 1/2
Նոյն ոսկի	20 31
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկ.	81 2
» » ժամ 5ին	81
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԱՔԻՆ	
Փոխառութիւն A Սերի	44 7/16
» B »	24 5/8
» C »	20 31 1/2
ԲԱԺՆԵՏՈՒՊԵՐ	
Մասնեցեալ գներ. Ամբ.	4 39
Գրեսի գրեներ. Ամբ.	9 16
Պանք աք Գոնս »	6 15
Ոսմ. Շոմի եվլիյեօր »	4 30
Թրամուեյ »	495
Բուսէլի երկաթուղի Ֆր.	78 1/2
Բաժնեթուղթ Լավրիօնի Գ. Ֆ.	153
ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄՈՑ	
Օսմանեան ոսկի	50
20 Ֆրանքոց »	7 4
Անգլիական ոսկի »	110
Մարք (գերմանական ոսկի) »	101 20
Իմբերիալ »	20 5
Բրեմեն »	61 15
Բուսպի թղթագրամ »	7 33
Մեճիտ. թղթեր. (առոչ) »	108 20
Ղեղնոց »	102 10
Հինգնոց »	102 10
Մէճիտիէ »	100
Թասֆիկէ »	20
Տակոս Ղալաթիոյ Սակարանի	8—9

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԳԻՆԸ

Բարիզ, 22 Յունուար, ժամ 3 ալ. 30 երեկոյ

Սրանակոյտ Լանթի 3 %	95 57 1/2
» » 4 1/2 %	105 50
Օսմանեան գրանուլեան Սերի Դ.	19 12 1/2
» » երկաթուղի	78
» » Բէժիի գրամեթուղթ	835
Գոնիա Գիմանեան	621 25
Գրեսի Լիոնէ	833 75
Իտալական (ռանթի 5 %)	92 50
Ռեգիմանտ 5 %	464
Բրիտանիէ Թիւրք (1890)	412 50
Ադիպատական մետալներ	491 25
Ռանք աք Ռաքի	845
Ոսմ. մնաց. ապահովագրի	461 25
Ռուսէրի գրանցք	—
Ռպանիական արտաքին	—
Ռիո Թինթօ	585
Լրեռ-Լիսոնս	666 25
Շէք Ֆոնտիի վրայ	25 24 1/2
Լոնտրայ, 22 Յունվ. ժամ 6 վայր. — երեկոյ	
Ռեգիմանտ	97 5/16
» Լեռի Գ.	18 7/8
» » » Ա.	44 3/4
» » » Բ.	24 1/2
» » » Գ.	18 15/16
Ռուսական 1877	102
Գոնս (գերմանական)	14 11/16
Սրանակոյտ մետալներ (ռանթիթիէ)	97 3/16
» առանձ. (գրանթիէ) 1890	93 3/4
Ռիո Թինթօ	23 1/16
Տասնակոյտ (փոխառ. Լոնտրայ)	101
Հելլենական 5 %	90 3/4
Մոնոքոլ »	72 1/4
Ռուսական 1889	98 1/2
Գրանանակագրեր Բարեկի դրամ	25 40
Գիլիսա, 22 Յունվ. ժամ — վայր. —	
Ոսմանեան թղթադրամ	36 60
» » բանկնոթագրեր	147 50
Գրանանակագրեր Լոնտրայի վրայ	114 85
» Գարիզի »	45 15
Պէրլին, 22 Յունվ. ժամ — վայր. —	
Գրանանակագրեր Լոնտրայի վրայ	20 30
» Գարիզի »	80 35
Բուսպի թղթագրամ	237
Օսմանեան երկաթուղի	80 60
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ.	18 80

ԲԱՐԻԶ ԲԹԹԻ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 22 Յունվ. ժ. — վ. — երեկոյ

Գրանական Լանթի 3 %	95 60
Օսմանեան գրանուլեան Գ.	19 17 1/2
Պանք Օթոման	621 25
Ռիո Թինթօ	583 75
Բրիսրլիթէ թիւրք	412 50

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

ԼԷՕՅ ՖՐԲՎԷ

Երէկ երեկոյ ներկայացուեցաւ Լէոյ Ֆրբվէ խօսք եւ երաժշտութիւն Հէրվէի։

Հէրվէ քաջ դերասան, բանաստեղծ և երաժիշտ է։ յանախ ինքը կը կատարէ թատերախաղերուն գլխաւոր դերերն։ այսպէս ինքը կ'երգէր Լէոյ Ֆրբվէի մէջ Ալեքսանդրի դերը։

Բայց թողունք զայս։

Լէոյ Ֆրբվէ անիմաստ խաղ մ'է։ նիւթն որ եւ է շահեկանութիւն չունի։ խօսքերուն անիմաստ լինելուն համար յոյժ զուարճալի է։ Դիտաւ եմ միշտ որ իմաստալից նիւթք ու խօսք ծիծաղիս չեն կարող շարժել, սինշդեռ անիմաստ խորհուրդք ու բանք անսպառնալ կը զուարթացնեն զմեզ։ Ուստի ֆարսէյեաք, եթէ կոչտ կատակերէն հրաժարի, շատ ծիծաղաշարժ կը լինի։ Բայց այս արդիւնքը հաւատարակս զգալի չէ ամէն կարգի անձանց։ անուս մարդիկ ուսեալներուն չափ չեն զգօսնուր, վասն զի մարդ քանի մակէ բանականութիւնը՝ այնքան առաւել կ'ըմբռնէ արամաբանութեան դէմ եղող իմաստները, ուստի առաւել կը զգօսնու այն տեսակ թատերախաղերու ունկնդրութեամբ։

Երաժշտութեան գալով, Հէրվէ ծաղրածութիւն ուզեր է երկասիրել, և յաջողեր է, թէպէտեւ ուրեք ուրեք աշխատ ու դաշնակաւոր չափեր կը լսուին։ Աւելի յաջողեր է սակայն Բէնի Ֆոսսէի մէջ որ տեսարանի մէջ առաջին կարգի նըւագախաղերէն մին է։

Լաւ կատարեցին իրենց դերերը Պ. Տըպէր, Շարլիէ, Բօնժ, Տ. Տ. Տէկօեօն, Տէշան Լէն։

* * *

Այս երեկոյ Ֆոսսէ պիտի ներկայացուի։ Օ. տը Վիլբէի դերը պիտի կատարէ պրիկն Վալման։

Օ. տը Վիլբէ հիւանդ է եղեր և կամ գիտեր է տնտրինութեան հետ, բայց այն մեր գործը չէ։ Այսչափ գիտենք որ սիկին Վալման նախ Գոնգօրտիա կ'երգէր։ Ինչ կ'ըլլայ։ միթէ ժիւտիք ալ Գ-ֆէ Գոնտերէն չգտնէր...

ՅՈՎՀ. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ՆՈ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոդաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ 1890 դեկտեմբեր ամսոյ նուիրատուաց անուանքը։

Բարեգութ Տեարք և Աղնուասիրտ Տիկնայք

Բարձրաստիճան Ոմն, որպէս ամեն տարի, նոյնպէս և այս տարի բարեհաճած է նուիրել, ընթացիկ դրամ զրշ. 1620, Բարեսեր Յոյն Ոմն՝ 1620, Ամեն. Տ. Մկրտիչ Արք. Եպիսկոպոս Խրիմեան՝ հացկերոյթի մը համար 1080, Սիմէոն և Սեպուհ Մաքսուտեան 864, Մանուկ Սմբատեան 864, Բարսեղ Սթամպոլլուեան 648, Ստեփան և Միհրան Զպուքճեան 648, Եղիա Շահպազեան 432, Տիկին Նունիձայ Գ. Պոտոսեան իւր բարեյիշատակ ամուսնոյն հոգւոյն համար 432, Համբարձում Սուճեան 324, Եղուպ Բ. Նշաստաճեան 216, Յովսէփ Եսայեան 216, Յարութիւն Շահվէքիլեան 216, Յարութիւն Քէչիշեան 216, Բարեսէր Ոմն՝ ձեռամբ Սարգիս Ճանիկեանի 216, Բարեսէր Ոմն՝ ձեռամբ Մաքսուտ Հաբէնցի 216, Յարութիւն Քօլոլեան 216, Գէորգ Պօղճալեան 216, Յակոբ Սրմաքէշեան 120, Բարսեղ Կիւլպէնկեան 108, Երուանդ Գարրիէլեան 108, Ս. Մկրտիչեան 108, Պոգոսեանակ Բարեսէր Ոմն՝ ձեռամբ Յովհաննէս Կիւլպէնկեանի 108, Բալուցի Մէջ. Յարութիւն Այլայեան ձեռամբ Միհրան Կարապետեանի 108, Գրիգոր Մագուլեան 108, Պողոս Աստարձեան 108, Պողոս Էնքսէրճեան 108, Գրիգոր Արապեան՝ իւր հանգուցեալ հօր հոգւոյն համար 108, Գէորգ Տիւմէնճեան Ա.Քիօն գարահիսարցի 54, Սարգիս Զիթինեան Սիվրիհիսարցի 50, Զուլեցերէն Տօքթօր Հաքսիուս 47½, Կարապետ Արապեան 40, Բենիամին Շէքէրճեան 40, ի Բերա Պահճէլի խանի մէջ հաստատեալ գանձանակի հասոյթ 40, Պաղտասար Տէյիրմէնճեան Թալասցի 20, Յովհաննէս Աւագեան Ա.Քիօն գարահիսարցի 20, Յակոբ Մարտիկեան 20, Երուանդ և տիկին Հայկուհի Աղազանեան 20, Զէյմպէրճի Նազարէթ 20, Բարեսէր ոմն 20, Սեփան Ե. Էպէնեան 20, Կարապետ Ե. Փափազեան 20, Կարապետ Երէց 10, Քիւրք Պոյաճըսը արհեստաւորք 10, հացագործ Մկրտիչ Խաչատուրեան 10, Գումար 11,813½ ղրշ.

Բարեպաշտ ոմն՝ որպէս ամեն տարի նոյնպէս և այս տարի 1000 հատ նարինջ, 55 օխա թուզ (ինձիր), 41 օխա արմաւ (խուրմա) և 50 օխա խնձոր, Սարգիս Ազնաւորեան Տրապիզոնցի 78 օխա կաղին, Յակոբ Գարամանեան 2 ոչխար և 80 օխա բրինձ, Բարսեղ Սպէնդեան 4 ոչխար, Կարապետ Պասմաճեան 3 ոչխար, Տիկին ոմն 3 ոչխար, Յակոբ Հաճեան 1 ոչխար և 100 քիլօ հաց, Քիւրք պոյաճըսի արհեստաւորք 3 ոչխար և 25 հատ մամ սպարմաչէթ, Սէքիրեան ազնիւ եղբարք իւրեանց բարեյիշատակ հօր՝ Ճանիկ էֆէնտիի հոգւոյն համար 1 հորթ, Մ. Թոռնը՝ 44 օխա գինի, Մարտիկ Նշաստաճեան՝ իւր բարի սովորութեան համաձայն այս տարի եւս՝ 40 օխա նշաստա, Կարապետ Յակոբեան Թաշճի յէնէի գաւու 18 օխա միս և 3 օխա բրինձ, Սամուէլ Ղ. Պարտիզպանեան 630 հատ սիկարի թուղթ, Հիւանդանոցի խոհարարապետ Նազարէթ Արապեանի ձեռամբ հանգուցեալ Յակոբոս Յարութիւնեանի հոգւոյն համար՝ 30 օխա Յահնի հէլլամի, Սրմենակ և Ռուբէն Մանուկեան՝ 2 բաքալ կարի և վերմակի թիրէ, Պետրոս Քիւչիւք Յակոբեան 50 զոյգ բուրդ գուլպա, 1 ծրար ճերմակ տիմի, Տիկին Արուս Սահիկեան 12 զոյգ գուլպա (ձեռագործ), Ամեն. Տ. Մկրտիչ Արք. Եպիսկոպոս Խրիմեան՝ 25 օրինակ զանազան կրօնական գրքեր, Գրիգոր Մարգարեան՝ 5 օրինակ Նոր Աշխարհագրութիւն, Բարեսէր Ոմն՝ 163 հատ սիկարի թուղթ։ Հոգաբարձութիւնս պարտ անձին կը համարի իւր խորին շնորհակալիքն յայտնել Ազգային հանրածանօթ սոպաձի Մեծ. Բարսեղ էֆէնտի Ղազարոսեանի որ ըստ իւր բարի և գովելի սովորութեան՝ այս տարի եւս բարեհաճեցաւ մարդասիրաբար հաստատութեանս բոլոր սոպաները նորոգել և զետեղել, նաեւ քաղցրագոյն պարտաւորութիւն կը համարիմք ներկայիս մեր խորին շնորհակալութիւնն յայտնել՝ Ազգային ճարտար Առաքմարգիչ Մեծ. Ժօզէֆ Նալբանտեանի որ յանձն առած է ամեն ուրբաթ օրեր Հիւանդանոցիս ընդհանուր պատասարելոց ատամները դարմանել մարդասիրաբար։

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի

Ա.Քէնարդէր Ա.Քէնաղեա

ՏԻՊ. ԿԻՒՄԻՒՇԿԵՐՏԱՆ ՄԻՒՌ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

ԵՒ

ԱՆՑՔ ՀԻՆ ԱՇԽԱՐՀԷ Ի ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ

Թագուհին Հռոմ գրեթէ հին ծանօթ աշխարհի տիրապետած էր։ Իւր իշխանութեան ներքեւ էին Եւրոպոյ արևմտեան և հարաւային երկիրք, Արևմտեան Ասիա և հիւսիսային Ափրիկէ։ Կը թուէր թէ պերճաշուքն Հռոմ հնոյն քաղաքակրթութեան բարձրագոյն գագաթնակէտը հասած էր. թէեւ անդ ուսմունք և արուեստք յառաջադէմն զարգացած էին, թէեւ հռոմէական լեզուն և օրէնք տարածած էին յոգեղթիւ հոյակապ քաղաքաց մէջ, սակայն ոչքա ամենեքին արտաքին ոսկեզօծ փայլ էին։ Ո՛չ էին Հռոմի ժողովրդեան հին բարքն ու վարքն, նորա անպաճոյճ, ժուժկալ և արի նկարագիրը. ամէն ուրեք ազետաբեր պերճանք և մոլութիւնք տարածուած էին։ Անպաճոյճ և անկեղծ բարքը տեղի տուած էր փարթամութեան և նենգամտութեան առջեւ։ Նորա բարոյական և կրօնական զգացումները խանգարուած էին, ժողովուրդ էր հին կրօնին և ընկերութեանց շինուածոց ապաշնադղորդ կործանումը։ Դէ՛հ, Աստուած իմ, փոթացո՛ ժամն այն եղծագործ. բայց պարտ է՝ զի բնութեան և մարդկութեան օրէնք լցցին, պարտ է՝ զի նորոգեալն աշխարհ։ Քրիստոնէութիւն-ծնանի դանդաղ, հիմնայատակ և ակաւին աւերածէ մը վերջ։ Ո՛ւր էին զօրականաց և զօրաց կարգապահութիւն և հայրենասիրութիւն։ Այս պետութեան կործանումը փութացուցին Մանաւանդ Քրիսոստոմոսիան և Բարբարոսաց։ Հոն Նոր աշխարհի նախընթաց կարապետներն էին։ Հրեայք անհամբեր կ'սպասէին Մեսիայի գալստեան և մարգարէութեան, զի Դանիէլի Թ. 20—27 մարգարէութեան կատարման թուականն եկած հասած էր (1)։ Յարեւելից յարեւմուտս աւանդութիւն մի (2) տարածուած էր՝ թէ յաւուրս Օգոստոս կայսեր պիտի յայտնուէր մանկան մի գերահրաշ ծնունդն որ պիտի վերածնանէր Ոգեղէն Դրօք յերկրի վերայ, զոր գուշակածէր Մարգարէն Եսային. «Յայնմ ժամանակի գայլք և գառինք ի միասին ճարակեսցին և մանուկ մատաղ ժողովեսցէ զնոսա։ Աստեղ երկնից Հայկիւն (Որիոն համասաստղութիւն) հանդերձ և ամենայն զարդուն երկնից լոյս մի տայցեն։ Քանզի ո՞ւմ առնիցեն լոյս, յորժամ Արեգակն արդարութեան յայտնեսցի»։ Այս աւանդութեան ճշմարիտ աւանդապահ եղած էին լրջամիտն և խորիմաստ Տակիդոս և Սուիտոնիոս և Վիրգիլիոս իւր Հովուերգութեանց Դ. գրուագին մէջ ներդաշնակ արձագանգ եղած էր այնր աւանդութեան։ Այսպէս աշխարհ համօրէն պատրաստուած էր ընդունելու զՄեսիա առանց ընդդիմութեան և առանց զարմանալու։ Մեսիայի գալստեան աւետիսը պիտի ճառագայթէր յերկրէն Յուդայ որ ատելին էր Հռոմայ։ Տակաւին լոյսը չէր փայլած, պիտի փայլի։ Մարդկային ազգէ կը տառապէր նոր կրօնի և նոր աշխարհի անձուկով ելնելու այն բաւղէն՝ ուր նետած էր զինքն Հռոմէական ընկերութիւնը։ Յորժամ Հռոմէական ընկերութիւնը կը մարէր, մաքառէր ընդդէմ իւր ախտից, ընդդէմ իւր կործանման պատճառաց, ընդդէմ իւր անկարողութեան, յայնժամ յիւր ծոց ծնաւ նոր հաւատքի սերմն։ Այս սերմն բողբոջելով պիտի սրբէր Հռոմէական ընկերութիւնն իւր արեան բիծէն։

Եւ ահա, Հռոմայ հիմնարկութենէն 750 ամ վերջ, կը յայտնուի Մեսիայի ատհաւոր և հրաշալի ծնունդն Ս. Կոյս Մարիամէ ի Բեթղեհէմ, «ուր ամպ լուսոյ սիւն գործեալ ի հրալից վիմին»։ Այս Ս. Կոյսն էր «մարենին անկիզելի. յոր վառեցաւ հուր Աստուածային» և «ճշմարիտ արեւելք Սրեգական արդարութեան»։ Նորա միածին որդին էր Յիսուս, որդի երկնից Հօր, Գառն և Երկնաւոր հաց, որ գայր աւետել աշխարհի նոր հաւատք և նոր իմն Աստուած։

Բայց էր՞ ապա հալածուեցաւ արդարութեան արեգակն։

—Մեսիա երևեցաւ յանախնունելի կերպարանս։ Ոմանք կը կարծէին՝ թէ պիտի ծնանի Նա յետ սաստիկ ջրհեղեղի՝ ի մէջ որոտման և փայլատակմանց։ այլք՝ ի կերպարանս արքայի, աշխարհակալի, դիւցազնի, առաւել զուարթերես քան զԲագոս որ նուաճեց զՀնդիկս, եւ իմն գեղեցիկ քան զԱպողոն, եւս առաւել սոսկալի քան զփայլականացայտն Արամազդ, գերազանց պերճախօս քան զՀերմէս, կարի իմն մեծափարթամ քան զՊղատոն և գերի վերոյ անվեհեր ու յաղթապանծ քան զԱրէս։ Այս մեծ ակնկալութեանց փոխան տեսին տղեկ մի «ի խանձարուրս պատեալ ի մսուր անբանից», մարդ մի յաւանակի վերայ նստած և կախեալ մի ի խաչին։ Ուստի միաձայն ազազակեցին «non novimus! Յիսուս Նախատանօք դատապարտեցաւ ի մահ, որպէս սուտ մարգարէ զի Նորա վարդապետութիւնքը հակառակ էին Հրէից կրօնքին և վարուց, որպէս Սոկրատայն յատենի հնոյն Աթինայ։

Նոր աշխարհն արհամարհեց հինը։ Հինն կռապաշտ—և Նորն—Քրիստոնեայ—ի վէգ կուգային։ Կռապաշտ աշխարհը դիմադրեց քրիստոնէութեան, նախատեց և հալածեց։

Հռոմ (ուր Կապիտոլիոնի Արամազդ կը նախագահէր Պանթէոնի դից) ի զայրոյթ բրդաւ Նազարէթցի հրեայ ատաղձագործին դէմ, որ զինքն Աստուած կ'անուանէր։ Հռոմէական օրէնքքն՝ որ զՅիսուս դատապարտեց ի մահ՝ պատասխանատու է խղճի և իրաւանց առջեւ։ Զարշարանաց պատմութիւնը նուաստացոյց հռոմէական արծուենչան լեգէոնաց փառքը։ Գեթսեմանի նախատինքը մեծ արատ բեւաւ մարդկութեան։ Այս նախատինքը չպիտի ջնջուի երբէ՛ք, որպէս Մագպեթի արեան բիծը։

Քրիստոնէութիւնը գից եւ մարդկան թշնամի համարեցաւ։ Հուր, կախաղան, կառաց անիւք, վայրագ դաղանաց ժանիք չվհատեցուցին երբէք այս նորահաւատները՝ որք՝ ըստ Հռոմայ՝ էին յանդգնին եւ ըմբոստ։ Ներոնի եւ Նմանեաց ամբարիշտ հալածանքը չկասեցոյց քրիստոնէութիւնն։ Սա բնաբնական օրէնք մըն է։ զի նոր գաղափար մի կը յօշոտի ընդդիմադիր զօրութենէն։

Ի զո՞ւր էր ուրացողն Յուլիանոս կայսեր յուսահատական պայքարը։ քրիստոնէութիւնն արմատ ձգած էր։ Իմաստասէր ուրացողն իր երեսը դարձուցած յանցեալն՝ կ'ըզձար նորոգել կռապաշտ աշխարհն եւ պահել հռոմէական ընկերութիւնը։

Յիսուս իւր մանկութիւնն անցուց ի Կանա Գալիլիացւոց։ Կանա էր փոքրիկ քաղաք առ ոտս Բլեր, երկու կէս ժամաւեռի Նազարէթէն, ուր սնեալն էր Յիսուս։

Յիսուս միայն ի Հրէաստան քարոզեց։

(1) Տե՛ս Եան, Հէնկստէնպէրկ Հէյզէ, Գալմէտ և Ըլբը պատմագիրները։

(2) Ըստ Սիբիլեանց։ Վարրոն և Լակտանդիոս 10 Սիբիլա կը յիշատակեն, որք են Լիբէական, Պարսկական, Դելփեան, Կիմերեան, Երիտրեան, Սամեան, Կումայական, Հելլեսպոնտեան, Փիւգեան և Տիբուրտեան։ Սոցա նշանաւորն է Իտալիոյ Կումայականն՝ որ կ'աւետարանէ Փրկչին գալուստը յաշխարհ, ... մասնաւոր և բացայայտ իմն կը խօսի Հռոմայ, Նեռին և աշխարհի կատարածին վերայ։

Հէլլադա եւ Թագուհին քաղաքաց չնչասին գնա, այլ հարիւր ամ վերջ դղրդեցան ի լուր անուան Նորա։

Քրիստոս հանդիսացաւ ընկերական առաջին մարդասէրը։ քրիստոնէութիւնն եղաւ ժողովրդեան ձայնի եւ զգացմանց յայտնութիւնն, անկեղծ որսի գահակալութիւն և գեղեցկին նուիրագործիչը։

Յիսուս էր զառաջինն որ ուսոյց մարդկութեան զԱստուած կոչել հայր մեր և քարոզեց հեզոց եւ խոնարհաց Թագաւորութիւնը։ Նոցա համար ստեղծեց երկնից Թագաւորութիւնն, ուր պիտի գտնէին զոր ինչ կը խնդրէին յերկրի վրայ։ Յիսուս հիմնեց իւր կրօնքն ի մարդկութեան։ որպէս Սոկրատ՝ յիմաստասիրութեան եւ Արիստոտէլ՝ ի գիտութեան։ Թէև իմաստասիրութիւն և գիտութիւն գոյութիւն ունէին նախ քան զՍոկրատ և զԱրիստոտէլ՝ յորոց եւ այսր իմաստասիրութիւն և գիտութիւն յառաջադէմն զարգացած են, սակայն նոքա իմաստասիրութեան և գիտութեան հիմնաքարերն են։ Նոյնպէս նախ քան զՅիսուս կրօնքը բազմաթիւ փոփոխութիւններէ անցած էր, այլ Յիսուսէն և այսր մեծ յաղթութիւններ կատարած է։

Քրիստոս երկնից դրախտը բերաւ յերկիր և ոսկեղէն դարն՝ երկնային դրախտը՝ վերածնաւ։ Մինչեւ Գեթսեմանի ձորը քարոզեց և յորդորեց զմարդիկ յանիշխարութիւն, ի գթութիւն յանձնուրացութիւն, յերկանամտութիւն և յառաքինութիւն։ Յիսուս արդարութիւնը չսահմանեց հին եւական բանաձեւով։ «Զամենայն զոր ինչ միանգամ կամիցիք՝ թէ արասցեն ձեզ մարդիկ, նոյնպէս արարէք և դուք նոցա», այլ բարեշրջեց և ըսաւ. «Եթէ ոք ածիցէ ապտակ յաջ ծնօտ քո, դարձո նմա եւ զմիւսն»։ «Եթէ ակն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ, խլեա զնա և ընկեա ի քէն»։ «Սիրեցէք զթշնամիս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձերոց, աղօթս արարէք ի վերայ այնոցիկ՝ որք հալածեն զձեզ, զի հայրն ձեր երկնաւոր ծագէ զարեգակն իւր ի վերայ չարաց եւ բարեաց»։ «Մի դատիք, զի մի դատիցիք»։ Եղերուք գթած, որպէս և հայրն ձեր երկնաւոր գթած է»։ «Որ բարձրացուցանէ զանձն իւր՝ խոնարհեսցի։ որ խոնարհեցուցանէ զանձն իւր՝ բարձրասցի»։ «Եղերուք կատարեալ, որպէս եւ հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է»։

Եւ ոչ մի կռապաշտ աշխարհի քուրմ ըսած է իւր ուխտաւորին։ «Եթէ մատուցանիցես զպատարագն քո, դող զպատարագն քո առաջի սեղանին, և երթ նախ հաշտեաց ընդ եղբօր քում, և ապա եկեալ մատուսջիր զպատարագն քո»։

Քրիստոսի գլխաւոր նպատակն էր յայտնել մարդկանց հանդերձեալ աշխարհի գերազանցութիւնն եւ յորդորեց զնոսա խնդրել երկնից ժառանգութիւնը, բայց և այնպէս շարհամարհեց այս աշխարհը, և ոչ զանձն հակառակ ցցուց աշխարհի իրական չհանգ։ Կատարեալ հայեցողական վարդապետ էր, երբէք անձնատուր չեղաւ աշխարհային հեշտութեանց և պատուոյ; չզլացաւ երթալ իսկ Կանա քաղաքին հարսանեաց։

Հին աշխարհն առ ոչ ինչ գրած էր զկինն, զորդիս և զգերիս։ Քրիստոնէութիւնը զնոսա բարձրացոյց և աւետեց նոցա երջանկաւէտ աշխարհի արշալոյսն եւ ռամկավարական կրօնի գահակալութիւն, ծնած մուրի մէջ, բազմած յաւանակի վերայ և կախուած խաչի վերայ, բայց ձայնելով չորեքօրեայ մեռելոյն Ղազարու, «դողացաւ մահ, գժոխք պարտեցաւ եւ ապականութիւն լուծաւ»։ Այժմ մարք ազապատնօք կը մնչեն Յիսուս, երբ կ'ուրերն գորովագեղ իրենց բազկաց մէջ նորածին մանկիկը։

Յիսուս անագան ուրեմն ունեցաւ աշակերտներ, որք տեսին իրենց վարդապետին պայծառակերպութիւնն ի Թափոր լերին, որպէս ականատես պիտի լինին Գողգոթայի բարձանց վերայ կախուելուն իրենց վարդապետին որ «եկեր կամաւ ի խաչ գեղարդեամբն խոցեցաւ, ուստի ազբիւր կենդանութեան բղխեալ՝ լուսաց զտիեզերս ի մեզաց»։ Յիսուս մատուցանելով զինքն պատարագ և ողջակէզ, դարձեցուց պատարագները և ողջակէզներ։ Երբ յանիրաւի ամբաստանեցաւ և դատապարտեցաւ սուտ վկայութեամբ, արդարունջ չյայտնեց։ զի ընդհանուրին քաւութեան համար կարգեալ Գառն Աստուծոյ էր։

Բարոյական իմաստասիրութիւնն ընդունեց և պատուեց Աւետարանի վարդապետութիւնը։ Մօնթէսքիէօ՝ իւր «Ոգի Օրէնաց» գրոց մէջ. «Աւետարանն է Աստուծոյ ազնուագոյն պարգեւն առ մարդիկ»։ Լերին քարոզն՝ ըստ Ուէպպերի և Ռենանի՝ է այնպէս սքանչելի, ուստ հնար չէ լինել ծնունդ մարդկեղէն մտաց։

Իմաստասէրք իրենց հիացումն ընդ Քրիստոս կնքեցին այսպէս, «Ցը Վեդդէ գերմանը կոչեց զՔրիստոս։ «Անտգիտա և չքմեղիկ»։ Հէյկէլ գերմանն՝ «Պատմութեան մէջ «Քրիստոս միակ և աննման է եւ ի նմա միացեալ են ստուգութիւնքն եւ մարդկեղէն բնութիւնք»։ Շեդրաս՝ «Քրիստոս իւր վարուք կրօնքի կուտայ բարձրագոյն գաղարար մի զոր մարդկեղէն միտքը կրնայ ըմբռնել»։ Պայրըն՝ «եթէ երբէք մարդ Աստուած եղաւ, կամ Աստուած մարդ եղաւ, Յիսուս մարդ եւ միանգամայն Աստուած էր»։ Ֆրուտ՝ «Յիսուս ամենակատարեալ էակն է որ կոխեց մեր երկրի վերայ»։ Ռուսոյ՝ «Եթէ Սոկրատայ կեանքն և մահ իմաստնոյ կեանք եւ մահ էին, Յիսուսի կեանքն եւ մահ էին Աստուծոյ մահ եւ կեանք»։ Ռենան՝ Աստուծոյ ճշմարիտ որդւոց մեծ գերդաստանին մէջ առաջինն է Յիսուս։ Յիսուս տեսիլներ չունեցաւ առ աչօք. ի ծոց Աստուծոյ ապրեցաւ եւ հաղորդակից եղաւ նմա հետ։ Բարձրագոյն աստուածգիտութիւն որ ծնաւ ի մարդկան սիրտս, էր Յիսուսին։ Յիսուս է աննման և երկրը-պագելի։ առ որ աշխարհ ընծայէ զբէ Աստուծոյ տիղղոսը։ Կորովամիտ Նարոլէոն ի Ս. Հելենէ կղզի աքսորման ժամանակ. «Բաց ի Քրիստոսէ որքան թերութիւնք կը տեսնուին ո՛ եւ իցէ անձի վերայ։ Յիսուս իւր կենաց մէջ միշտ միւնոյն էր, մեծանձն եւ հեզ, համո՛ւն հաստատամիտ և քաղցրաբարոյ։ Յիսուսի միտքը կը հիացնէ զիս եւ նորա կամքը կը յանդիմանէ զիս։ Յիսուս ո՛ եւ իցէ մարդկանացոյն հետ համեմատել անհնար է։ ես կը ճանաչեմ զմարդ և կը վկայեմ՝ թէ Յիսուս լոկ մարդ չէր։»

ԴԱՒԻԹ Ե. ԽԱՉԿԵԱՆ

5 յունուար 91
Հագիւղ

ՉՍԵՌՆԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔՆ Ի ՏԱՐՈՆ

Չմեռնային եղանակն՝ որ կ'սկսի նոյեմբերէն ցվերջ մարտ ամսոյ, ամբողջ 5 ամիս գրեթէ անդործութեամբ կ'անցուցնէ Տարօնցին իւր անասնոց հետ, որք նոյնպէս կատարեալ հանգիստ կը վայելեն և չկայ երբէք ո՛ և է մասնաւոր գործ կամ աշխատութիւն։ Ցիչեալ պարապոյ ամիսներուն մէջ, մարդիկ և անասունք կ'ապրին այն պաշարով՝ զոր մնացեալ եղանակներու մէջ պատրաստած են։ Եւ իրրեւ այսպէս, Տարօնոյ ժողովուրդը բոլորովին հակապատկեր մը կը կազմէ Կարնոյ, Քարբերդի եւ շրջակայ ժողովրդոց նկատմամբ, ի մասին առատին կենցաղավարութեան, զի առաջինքն բաց ի իրենց անասուններ կերակրելէ չունին ուրիշ մասնաւոր զբաղում ի ձմերան, մինչդեռ երկրորդք, այր և կին, ունին նաեւ իրենց առատին արհեստներ, որով կարող եղած են ըստ բաւականին բարձրել իրենց նիւթական վիճակն և գիւրացնել կեանքի բարօրութեան հարկաւոր միջոցներ։ Քիչ մը մօտիկէն ծանօթանալս հաւար Տարօնոյ ժողովրդեան ձմերային կեանքին, մանենք ո՛ եւ է մի գիւղ, այցենք դոցա բնակարաններ, դիտենք զայն դուրսէն ու ներսէն, աչքէ անցուենենք անոնց ձեւն, կահ կարասիք, ուսումնասիրենք նոցա բարք, վարք, սովորութիւնք, դաղափարներ և զգացումներ և ահա պիտի տեսնենք որ ամենայն ինչ նահապետական է հոն, միշտ միեւնոյն, անփոփոխ, անայլայլելի նման ծիծաղ՝ որ երբէք չի փոխեր իւր տղմէ բնակարանի ձեւը դարերու ընթացից մէջ։ Բաբաղ, դեղեցիկ և ճըշմարտի ճաշակ զարգացած չէ ասոնց մէջ։ Ինչ որ տեսած և լսած են իրենց պապերէն, նոյնը կ'ընեն և իրենք, խորին երկիւղածութիւնամբ աւանդելով զայն յորդոց յորդի։ Տուներին կը քակեն, ուրիշ հարկաւոր չինութիւններ կ'ընեն, մշակութեամբ կ'զբաղուին, և սակայն փոփոխութիւն մը չի նշմարուիր անոնց մէջ։ և երբ դիտել սրրուի, կը պատասխանեն «իմայ մըր պապերն են եղի, միք լէ ըն ավայ կերթաք»։

Տուներ գլխաւորաբար երկու մասի կը բաժնուին, մինն՝ որոյ մէջ է թոնիր, յատկացեալ է մարդոց բնակութեան։ իսկ միւսը՝ որ է ախոռ, անասնոց։ Ասոնցմէ զատ տան դռնէն դուրս, կայ նաև փոքրիկ մառան մը, զոր «դա կ'անուանեն և որոց մէջ կը պահեն իրենց իւղը, թանհատը, պահոց կերակուր, կաղամբէ թթուն ևլն։ Տուներն յարաբերեալ վեղարի ձեւ ունին և բաւական բարձր են ախոռներէն՝ որք տափարակ ու երկայն են։ Տան դռնէն ներս, քանի մը քալ յառաջ երթալով՝ կը հանդիպինք թոնիրին, որ տան պոէրին (յատակ) մէջտեղ, երդիքին դիմաց, իջած է գետնին մէջ։ Թոնիրէն քայլ մը հեռու դէպ ի դուռ կը գտնուի թոնիրի ակը, սա ծակ մի է, որ շեղակի բացուած է մինչեւ թոնիրի յատակը, օդ տալու համար թոնիրին՝ վառուած ժամանակ, այսու հանդերձ սաստիկ ծուխ կը պատէ ամբողջ տունը, որով ձեղունը բոլորովին սեւցած ու մրոտած է, սակայն տեղացիք վարժուած են այս ծուխին եւ երբէք գլխացաւ կամ ուրիշ հիւանդութիւն չեն ունենար։ Տան յատակը կլորաձեւ է, շրջապատին երկու մասը կաւէ շինուած փեթակներ բռնած են։ ասոնց ձեւը քառակուսի է, առաջին երեսի վրայ, վարի կողմ բացուած է մի կլոր ծակ, զոր ծոծ կ'անուանեն և ուրիկ դուրս կը քաշեն անոնց մէջ լեցուած ալիւր, ցորեան, կրկէ լ, կորեկ և ևն, հացահատիկներ եւ ձմերային պաշարներ։ Տան պատի մէկ կողմն ալ դրած են մէկ երկու փայտեայ կամ կաւէ մեծ սնտուկներ, որոց վրայ կը շարեն իրենց անկողիններ եթէ երբէք ունին զայն։ Փեթակներու առջեւ դրուած են հողէ ամաններ որք կերակուր եփելու և ուրիշ պէտքերու կը ծառայեն, զոր օրինակ պատոյ, ծաէլլ, էրհոլ, կիմոց ևն կահկարասիք։ Տան շրջապատի մէկ մասն եւս կը կընդ անասնոց մտուրը, որ ուղղաձիգ կը տարածի վերէն վար և կը բաժնէ ախոռը տնէն։ Ախոռն ունի երկու լար (կարգ), որոց մէջ կը կապուին անասունք հակառակ ուղղութեամբ։ Երեկոյ է արդէն, մութն սկսած է, անմիջապէս դէպ՝ մը խոտի փաթոյմով, զոր Խ.Ղ.ոյ կ'անուանեն և ուրիշ դուրս կը քաշեն անոնց մէջ։ Ամենքն ալ՝ մարդ, ոչխար, ցորեան, կրկէ լ, կորեկ ևն, հացահատիկներ եւ ձմերային պաշարներ։ Տան պատի մէկ կողմն ալ դրած են մէկ երկու փայտեայ կամ կաւէ մեծ սնտուկներ, որոց վրայ կը շարեն իրենց անկողիններ եթէ երբէք ունին զայն։ Փեթակներու առջեւ դրուած են հողէ ամաններ որք կերակուր եփելու և ուրիշ պէտքերու կը ծառայեն, զոր օրինակ պատոյ, ծաէլլ, էրհոլ, կիմոց ևն կահկարասիք։ Տան շրջապատի մէկ մասն եւս կը կընդ անասնոց մտուրը, որ ուղղաձիգ կը տարածի վերէն վար և կը բաժնէ ախոռը տնէն։ Ախոռն ունի երկու լար (կարգ), որոց մէջ կը կապուին անասունք հակառակ ուղղութեամբ։ Երեկոյ է արդէն, մութն սկսած է, անմիջապէս դէպ՝ մը խոտի փաթոյմով, զոր Խ.Ղ.ոյ կ'անուանեն և ուրիկ դուրս կը քաշեն անոնց մէջ լեցուած ալիւր

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՓԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լընտըն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ձեռսուց համար։

27

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալ ուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ձեռսներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000

Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722

Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ Հայման Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գարու, Անանիատիս խան.

38

ԱՒՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՐԻՆ ՏՈՒԹԻՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչև ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնաւորութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական դժերու կորուստէն յառաջեկած ամէն գոյժարանական խանգարում։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ որսի հիւանդութիւնները, լեզուի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապաուժը. կը կանգնեցնէ կենսական դժերու ո և է կորուստ որ յառաջ եկած է ո՛ւ և է պատճառէ։

Ջղային տարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ մնայուն է Մելամաղութեան զգացումներն եւ սիրտանիչք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՒԹԻՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՐԻՆԸ ջղային հէնթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական եւ լիկարական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Առնական կորովը կը կենդանացնէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հաւասարակշիռ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Աւորջասիրէ, կը զսպէ եւ կը մոխրացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն ի գլուխ ուղղէն, ջղային գրութեան եւ մելամաղութեան։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գոր ծածուած սառաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց դանդաւոր յաւելումն եւ կորուստներ եւ բարդութեան զգացումն մի այր վարժութիւնն հիւանդը շատուց ի վեր։ Արտաքոյցութիւնը վերանորոգուած է։ Աւորակը հրաւալի կերպով կ'աւելնայ։ Ուրեմն պարտոնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լրնի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լինալ, շրթունքը կը գունատոքին, աչքերը շողուն կը լրնին, մարմնոյ գոյն մը կ'առնու. մարդերը այժ կ'սատանան։

Զգուշացէք ասոր նմանութիւններն էն։ Տուքթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆորինը պարունակեալ է — մեն ջիղերուն մէջ որը բրիտանական կառավարութեան գրասենը կը կրեն ու բաւարով Dr. Laiors' Phosphodyne, London, England գրոն փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յոյժ բեւեռ ազդաբիւ մասնաւոր եւ ինքնակալ կեցցէ։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

601 Մ. ԷՍՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԸ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց Վ. ոյմոտա, պահանոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 եւ 97։

ՀԱՁի, ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴի, ՀԱՐԲՈՒԽի, ՅՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԶԱՑԻՆ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀՆԶԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՒԶԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զոր Պ. Բաուէլ կ'ընտանայ անոնցմէ որք դրուած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

ԻՆՔՆԱՒՈՒԹԻՒՆ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Մաքրի օգ հաչակաւոր երգչուհին, սապէս կը գրէ. «4 Յունուար 1890— Սիրելիս՝.. Կը հաստատեմ թէ ինչպէս դեղն մեզի ինձի ցուցուցին, թէ որպիսի գաղտնիքով կրցայ պէտքն փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս։ Ըսեմ՝. միմիայն գործածութեամբ Բաուէլի «Պալսամ օֆ Անիզիսս» կոչուած դեղով։ Այս հաստատութիւններէ զերծ մնալ, որով կրցայ ի գերեւ չի հանել հասարակութեան յոյսերը։ Գործածեցէք ուրեմն Բաուէլի այս սպեղանին։ անհրկայ պիտի բուժէ զձեզ։ Ձեր՝ ՄԱՌԻԱ ՌՕԶ ՄԷՔԼԼԱՆԸ»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտաքնական գեղոյրու վաճառականաց քով։ շիշը 1 շիլին։ 2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պարտաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՈՒԹԼԷՐ, 4, Ալդիոն Բալէյա, Պլաքֆրիէրս բոա, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։

60! Մ. ԷՍՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԸ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ. ոյմոտա, պահանոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

45, ԳԱԼԱԹԻԱ։—ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ 45.

Բ. ՀԱՐԿ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԱՆԱՑ ՎԵՐԻՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ

Պատի, Դրպանի, Ոսկէ, Արծաթէ, Մետաղէ

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՔ

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց, որ առեւտրական այս ճիւղին եղանակն բոլորովն, իւր ապրանաց մթերքն ճոխացուցած է։ Ուստի կը խնդրէ այն յաճախորդներէն որք պէտք ունին ժամացոյցի, գոհարեղինաց, դիմեն սոյն վաճառատունն և օգտուին այս ապրանքներէն, որք եւրոպիոյ լաւագոյն գործարաններէն բերուած են, և որոց ճաշակը, քրթթը և ընտրութիւնը կ'արդարացնեն այն համբաւատարար համբաւ գինն որով ի վաճառ հանուած են։

ՄԱՆՈՒԱԼԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը մասնաւորապէս կը յանձնարարէ, մետաղի վրայ որկի գաբլամա ժամացոյցի շղթաներ եւ այլն, որոցմէ ունի մի սեռք բուն Բարիզի ապրանք։

204

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ ՍՏԱՄՈՔԻՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

852

Ցրանսացի և օտար բժշկաց 4 000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքսանթէր գինիին չափ ախորժակամէջ։

Կազդուրիչ և զշրացուցիչ որովհետև կ'սաեւլցնէ ախորժակը և կը դիւրացնէ մարսողութիւնը

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՇԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՌԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՇԱՐԸԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅԱՒՏ ԻՒՂ

ԻբՓՈՖՈՖԻԼ որը շուն և ոսպոյով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, Ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժակամէջ է

Մորիւ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիպոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճուղծութիւնը

Թժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԱԼԷ 852

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒԻՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԷ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՈՆՈՒԵԼՈՒ ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՁԼՈՒՆԱՑԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիտ Գառապոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանցմէջ։ 852

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.

Կ-ՖՊՈԼԻՍ, ՊԱԶԷՅ-ԳԱՓՈՒ, ՁԷԼԱԼ-ՊԷՅ ԽԱՆ, Թ. 10

ԳՆԵՐԸ ՈՐՈՇ

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած ոյն վաճառատունն, որ առ ինքն ուզղեալ յանձնարարութեանց փութանակի կատարմամբ և գաւառաց հետ հաստատած բազմաձիւղ յարաբերութեամբքն արդէն մեծ հաչակ հանած և իրաւամբ կը վայելէ հաստատութեան համարումն, վերջերս ձեռվայնն սիրել տուած է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակէ ազնիւ ու գերընտիր թէյեր, ինչպէս նաեւ այլ և այլ ծծութեամբք և ձեւերով նկարազարդ տուփեր (բանալիներովն հանելիք), որք փարիզի վերջին ցուցահանդիսին մէջ արժանացած են առաջին կարգի մրցանակի եւ գեղարուեստական մէյմէկ հրաշակերտներ կընան համարուիլ։ ի միջի այլոց մեր արդէն յաճախորդաց իբր կարդնդի նուէր ծառայելու գերազանց առաւելութիւնը ընծայելով։

Ի գործադրելոյ պատիւն ընող ամէն կարգի անձինք անհուանապէս գոհ պիտի մնան գնոց ոփաւորութենէն և ածանութենէն՝ ինչպէս նաեւ ձմեռուան առթիւ բերուած թէյերու ճաշակաւորմամբ ընտրութիւններէն։ 199

ՕԳՈՒՏԻ ՅԱՒՏ ԻՒՂՈՒ ԱՆՀԱՍ ԵՒ ԱՆՀԱՍ

HUILE DE HOGG

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ՝

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի՝ տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար, կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքաբորբ, հիւանդութիւն, հաղբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռայցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրբիւն, սպիտակ գաշտան, ընդհանուր տկարութիւն և այլն. նաեւ տկար և փափկակազմ տղաքներու զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը լիսմուի։

Օգուտ ունենալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահապետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբրեւ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշբանի չեն ճաւասար բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զգալու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԳԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շրջերով կը ծախուի։ Պ. Հանչիլ հօգի անունը և Բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լ. ըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօգի մօրիւ ձկան բնական իւղի շշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղղիոյ կառաւարութեան կնիքն պիտի գտնուէ ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դրդելու։

Ֆրէյմարանի նշանը։

Թարգմանեալ հայերէն մասնաւորապէս Մ. Գ. Ֆ. ՏԱՐԱՆԱՑ ՀԱՅԵՐԷՆ

ՖԷՐՆԷԴ—ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Գան տարուան յաջողութիւն Յիտալիա, Յ Մերիկա, ի Հնդկաստան, Աւստրալիա և Յեգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Ալեքսոյրի, 1884ի Թուրին, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուսլի. 1879ի Ամսթէրդ, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 18 3ի Վիէնայի մեջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիտգրն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշաւոր դարմանական ճաշակային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և բոլորի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ կ' դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գ խու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղութիւնը։

Այս ըմպելիքը, բոլոր ծանօթ պիտգրներէն և սէնէներէն դերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժարար։ Հաչէն յետոյ, ապրս մարսողական։ Կարելի է խառնել ջրոյ վերմութեամբ, գինիի, ութէնի ջրոյ և խաղաղի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՊ և ԲԼԷՔԲԻԱ 852

ՊՈՒՏԱԲԼԵԹԻ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1885ին Հունգարիոյ Պուդապէշտի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ՝ յաջողութեան, մրցման կարողութեան եւ արտածման մեծ միտքը ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դարուորք նշանակած էին իբր առաջին մրցանակ մաքրողական հանգիստոյ համար։

Այս աղբիւր մեծագոյն մրցանակներն պատուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ. կը փայլի եօթն ոսկեայ եւ արծաթեայ միտալներով լայն աստէ բժշկական աշխարհին համարումն կը վայելէ իր ազդեցութեան և անուշութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖԻԼԱՆՍԻՈ Ս-ԻՍՋԷՖ ազգիկը Վերջերս դրուատուած է արիզի բժշկական ակադեմիայէն և Լանսոնի համբաւաւոր Լիտրդն-Հոսբիտալ հիւանդանոցին. բաց աստի, այս ջուրն ա գէն առաջին փորձով կը բայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին մրայ տեսքերներ ձրիաբար կը տրուին այս չրին բոլոր մեծ բանաձներու, գլխաւոր դեղատանց և Պուտարեշչիի գրասենեկին մէջ։

Ղմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ շփոթութեան առաջքն առնելու համար, խոնարհաբար է փչտ փնտռել «Ֆրանսաւ-ծոզէֆի սարդոնական» գիրերին դրան որ ը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ԱԳԲՈՂԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐ

FRANÇOIS JOSEPH

ՊՈՒՏԱԲԼԵԹ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Տիզի ական կերպով ընդունուած է իւր անվրէպ ազդեցութեան համար։

ԱՄԷՆ ՈՒՐԵՔ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Ը գտնուի Տ. և Մ. Մէկերի և Ս. Քրիստիաս Պոլիս, Ս. Գասդրիատէ և Ա. Թիթաս Գալաթիա, Ճ. Քանդուզ՝ ի Սերա, Թուրքիոյ համար գործակալն է Գ. Ֆ. Պէլլիս, ի Պոլիս։ 34

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱԲՈՐԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիոյ և Բօրիէ գլխ. կանոնաւորապէս ճանապ.

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաֆում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէպտեմբեր որ յունվ. 21ին Մարսիլիայէն և յունվ. 28ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւնէ Մարսէլի որ պիտի մեկնի փետ. 3ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 250 ֆրանք

Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղէսքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԻՐԳԻՒԻ

Թիւ 17-18 Քիւշիւք Միլլէթ Մովհաննէ փողոց, Թիւ 14

21

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ցաւեր կը ընկնի խորշոմներն և ո և է կերպով յառաջեկած ապտերներ կ'անհետացնի ծաղկի նշաններ, ցաներն արեան թոգած այրուցքը և այլն։

Դիմքին կուսայ երիտասարդութեան ամէն հրաշալիքներ։ Գեղեցկի սեռին ներքին խնամոց համար Քանկագին գիւտ։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Պ. Ֆ. Գէլլիս, Ֆընտուքլեան խան, Պոլիս։ Ընդհանուր մթերանոցն է Խանանեան Դարուանտ, Ղալաթիա, Սիւքիւք գաղարքրմ, Վոյվոտայի քով։ —Կեղծիքներն զգուշանալու համար, դիմել միայն մթերանոցին։ 33

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԷՄԱՆ

ԵՒ ՊԼԱՒՄՊԷՐԿԻ

Ազատիս Պէօյիւք Միլլէթ խան, մի-ջազգ. թղթատարական գրասի յարկը, և ի Զմիւռնիա Իվանկէլիքի փողոց թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մէջ, այս ամրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պէլճիական քերթերու զանազան տեսակներով։

Հետեւապէս իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճարմանկեղէնք, բանուածք, կիսազգեստք, քալիքօ, քրօսէ, թաշկինակ, սեղանի պէտոյք, շապկի, շապկընկեր, ռուսմանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդազգեստներ, ուսելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր որոնք ալ ընթեր տեսակ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրուռէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքեցեներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու չքեղութեամբ յօրինեալ են։

Ցաւելումի մի ըրած է նաեւ ռազարուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն օրէ է այնքան, և իւր ընդարձակ, արհստանոցին ընդհանուր կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բազձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրարարը։ Կը գտնուի նաեւ մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բաւական իսկ չափաւոր գնեղով։

Կը ծախուին մեծ և փոքրաքանակութեամբ։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՑ 188